

Raisio on nyt terveelliseen ruokaan keskittyvä bränditalo

Raisiolle vuosi 2018 oli voimakkaan uudistumisen ja rakentamisen jakso. Tavoittemme on olla innovatiivinen ja yhä kansainvälisempi bränditalo. Vuonna 2018 Raision liikevaihto oli 228,2 M€ ja vertailukelpoinen liiketulos 25,6 M€*.

* Jatkuvat toiminnot, vertailukelpoiset luvut

Selkeä
fokus

Uusi
strategia

Osinkoesitys
0,16 €/osake

Liiketulos*
11,2 %

Tavoitteena vastuullisuuden edelläkävijyys

Terveellinen, vastuullisesti tuotettu ruoka on Raision ydinliiketoimintaa. Vuosien 2016 - 2018 vastuullisuusohjelman tärkeimmät tavoitteet saavutettiin. Kasvumme vastuullisuuden edelläkävijäksi jatkuu ja uusi Hyvän ruuan ohjelma vuosille 2019 - 2023 asettaa kunnianhimoiset tavoitteet vastuullisuustyölle.

CO₂e
-päästöt
-75 %

69 %
elintarvikkeistamme
terveellisiä

90 %
raaka-aineista
kasvipohjaisia

Baltic Blend
Itämeren hyväksi

Toimitusjohtajan katsaus:

Raisio on terveelliseen ruokaan keskittyvä kansainvälinen bränditalo

Raisiolle vuosi 2018 oli voimakkaan uudistumisen ja uuden rakentamisen jakso. Nyt yhtiöllä on selkeä fokus, jonka mukaisesti keskitymme terveelliseen ruokaan.

Vuonna 2018 loimme vahvan perustan, jolta ponnistamme. Tarkoitus ja yhdessä henkilöstön kanssa määritellyt arvot luovat pohjan kaikelle tekemiselle ja ohjaavat päätöksentekoa. Vuonna 2019 Raisio keskittyy strategiansa mukaisesti ydinliiketoimintansa kasvun ja kannattavuuden turvaamiseen.

Raision entisestään vahvistunut tase mahdollistaa yhtiön pitkäjänteisen kasvustrategian toteuttamisen.

*Rakennamme yhtenäistä
Raisiota*

Useiden erillisten tapahtumien vuosi 2018

Vuonna 2018 useat erilliset tapahtumat vaikuttivat Raision myyntiin ja kannattavuuteen.

Raisioaqualle toinen vuosipuolisko oli poikkeuksellinen Venäjän viranomaisten suljettua rajan elokuussa. Kalanrehujen tuontikielto johti liikelukoksen pienenemiseen 2,5 miljoonalla eurolla vertailuvuodesta. Rajan auettua joulukuussa Raisioaqua jatkoi vuoden 2019 kalanrehusopimusten viimeistelyä. Venäläisten asiakkaiden luottamus Raisioaqua kohtaan on edelleen erittäin korkea.

Markkinointikustannusten suunniteltu kasvu sekä haasteet Venäjän ja Puolan kuluttajatuotteiden markkinoilla vaikuttivat liikelukokseen. Venäjän ja Puolan liikelukos jäi kaksi miljoonaa euroa vertailuvuotta pienemmäksi. Raisio on tunnistanut näiden markkinoiden ongelmakohdat, tehnyt korjaustoimenpiteitä ja saanut liiketoimintojen suunnan käännettyä.

Suomen poikkeuksellisen heikon sadon aiheuttama viljojen hinnan jopa yli 60 prosentin nousu näkyi kannattavuuden heikkenemisenä. Myös laadultaan vuoden 2018 sato oli selvästi aikaisempia vuosia heikompi. Raisio reagoi viipymättä viljan hinnannousuun hintamuutoksien.

Elovena Muru on uusi innovaatio kaurasta

Raision merkittävin uutuus oli yhtiön syyskuussa lanseeraama uusi kaurainnovaatio Elovena Muru kaurajauhis. Tuote on saanut kuluttajilta erittäin hyvän vastaanoton ja on osoittanut kykenevänsä kasvattamaan koko kategoriaa sekä kilpailemaan sen markkinajohtajuudesta.

Käytettävyydeltään Elovena Muru on lähellä jauhelihaa, joten se sopii kaikille jotka haluavat lisätä kasvisruuan osuutta ruokavaliossaan. Kilpailukykyisen hintansa ja helppokäyttöisyytensä ansiosta Elovena Muru on todellinen koko kansan kasviproteiini.

Benecol-tuotteita uusiin kategorioihin

Kesällä 2018 Raisio lanseerasi Benecol-uutuustuotteita uusiin tuotekategorioihin ja myyntikanaviin. Uudet Benecol-välipalapatukat ovat myynnissä Isossa-Britanniassa, Suomessa ja Puolassa, kreikkalaistyyppinen Benecol-jogurtti puolestaan Isossa-Britanniassa, Suomessa ja Belgiassa.

Uutuuksien myynnin vauhdittamiseksi ja uusien Benecol-kuluttajien saamiseksi Raisio lisäsi markkinointipanostusta. Lisäksi aloitimme tärkeimmillä Benecol-tuotteiden markkinoilla pitkäjänteisen työn, jonka tavoitteena on lisätä terveydenhuollon ammattilaisten tietoa kolesterolista sekä tutkitusti turvallisesta ja tehokkaasta tavasta alentaa kolesterolia Benecol-tuotteilla.

Tavoitteemme on olla innovatiivinen ja yhä kansainvälisempi bränditalo.

Pekka Kuusniemi
toimitusjohtaja

Raisio uudisti strategiansa

Raision uuden strategian keskiössä on keskittyminen terveelliseen, vastuullisesti tuotettuun ruokaan. Strategia kattaa vuodet 2019 - 2021.

Raision tavoitteena on olla innovatiivinen ja yhä kansainvälisempi bränditalo. Raision tärkein tavoite on strateginen kasvu orgaanisesti ja yritysostoin. Myös tavoitteellinen vastuullisuusohjelma on kiinteä osa Raision strategiaa.

Strategiset tavoitteet

- Jatkamme panostusta johtavaan ja kansainväliseen kolesterolia alentavaan Benecol-brändiin
- Rakennamme kaurapohjaisista lisäarvotuotteista toisen tukijalan Raision kansainväliselle liiketoiminnalle
- Painopisteinä ovat kansainväliset Benecol- ja Elovena-brändit, paikallisia brändejä vähennämme hallitusti
- Olemme arvojohdettu yhtiö, jonka pitkäjänteisen menestyksen mahdollistaa osaava ja sitoutunut henkilöstö

Raision uudistettu strategia pohjautuu vahvuuksillemme. Tunnistimme strategiatyötä tehtäessä lukuisia kasvumahdollisuuksia. Olemme tarkastelleet mahdollisuuksiamme myös kriittisesti ja huomioineet toimintaympäristön yhä nopeamman muutostahdin.

Taloudelliset tavoitteet

Raision kasvun vuodet

2019

Ydinliiketoiminnan
kasvun ja kannattavuuden
turvaaminen

2020

Kaurapohjaisista lisäarvotuotteista
toinen tukijalka Raision
kansainväliselle liiketoiminnalle

2021

Laajentuminen
uusille markkinoille

Vastuullisuuden edelläkävijä • Yritysostot ja kumppanuudet • Haluttu työnantaja • Tuotannollinen joustavuus

Kasvu

Keskimääräinen vuotuinen
orgaaninen kasvu
yli 4 % liikevaihdosta

Liikevaihto
260 M€ vuonna 2021

Kannattavuus

Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)
yli 10 % liikevaihdosta

Vertailukelpoinen liiketulos
32 M€ vuonna 2021

**Raisio-konsernin jatkuvat toiminnot 2018*

Taloudellinen katsaus

Vuonna 2018 useat erilliset tapahtumat vaikuttivat Raision kannattavuuteen. Näistä merkittävimpiä olivat Venäjän asettaman kalanrehujen tuontikiellon vaikutukset, markkinointikustannusten suunniteltu kasvu sekä haasteet Venäjän ja Puolan kuluttajatuotteiden markkinoilla. Suomen poikkeuksellisen heikon sadon aiheuttamaan viljojen jopa yli 60 prosentin hinnannousuun yhtiö reagoi viipymättä hintamuutoksin.

Raisio-konserni, tammi-joulukuu 2018, jatkuvat toiminnot

- Liikevaihto oli 228,2 (234,6) miljoonaa euroa.
- Vertailukelpoinen liiketulos oli 25,6 (35,9) miljoonaa euroa, mikä on 11,2 (15,3) % liikevaihdosta.
- Liiketulos oli 16,6 (54,1) miljoonaa euroa, mikä on 7,3 (23,0) % liikevaihdosta. Vertailuvuoden liiketulos sisältää Southallin tehdaskiinteistön 28,0 miljoonan euron myyntivoiton.
- Hallituksen osinkoesitys yhtiökokoukselle on 0,16 euroa osakkeelta, josta lisäosinkoa on 0,04 euroa.

Vertailuvuoden luvut sulkeissa.

Liikevaihto

Raisio-konsernin liikevaihto oli 228,2 (234,6) miljoonaa euroa. Liikevaihtoa pienensivät merkittävimmin kalanrehujen vientikiellon vaikutukset Venäjän vientiin ja myyntivolyymien lasku useilla Euroopan markkinoilla. Vastaavasti liikevaihtoa kasvattivat uutuustuotteiden myynti ja Raisioagrosta osaksi Pohjois-Euroopan liiketoimintaa siirretyn viljakauppatoiminnon liikevaihdon 5,6 miljoonan euron kasvu, sillä viljaa ostettiin myös myydylle ja lopetettuna toimintona käsiteltävälle naudanrehuliiketoiminnalle ja se raportoitiin ulkoisena myyntinä.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli -0,6 miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy, kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Suomen ulkopuolisen liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta oli 142,1 (156,2) miljoonaa euroa, mikä on 62,3 (66,6) prosenttia liikevaihdosta. Suomen liiketoimintojen osuus Raisio-konsernin liikevaihdosta oli yli 35 prosenttia, Ison-Britannian yli 25 prosenttia, muun Euroopan alle 35 prosenttia ja muun maailman selvästi alle 5 prosenttia.

Liiketulos

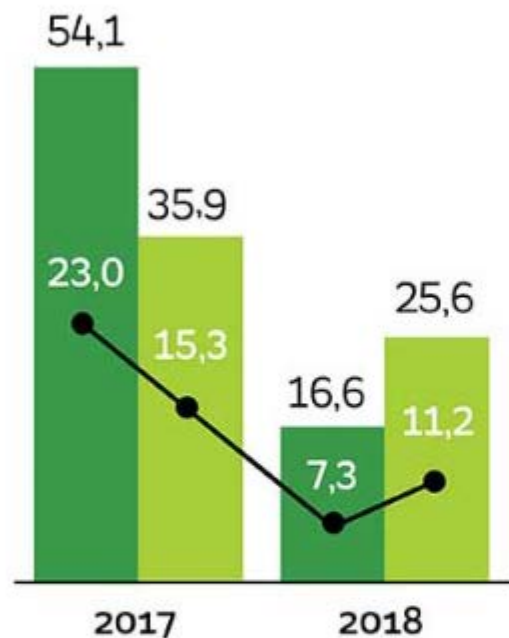
Raisio-konsernin vertailukelpoinen liiketulos oli 25,6 (35,9), mikä on 11,2 (15,3) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulos oli 16,6 (54,1) miljoonaa euroa, mikä on 7,3 (23,0) prosenttia liikevaihdosta. Vertailuvuoden liiketulos sisältää Southallin tehdaskiinteistön 28,0 miljoonan euron myyntivoiton.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutuksella konsernin vertailukelpoiseen liiketulokseen oli -0,1 miljoonaa

euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liike-tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

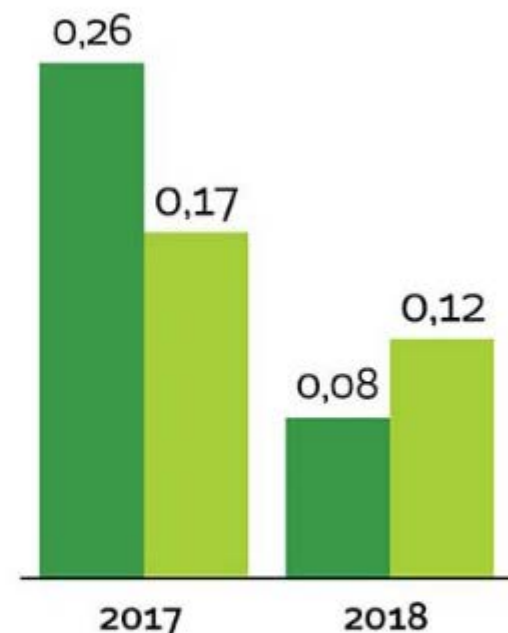
Konsernin vertailukelpoinen tulos ennen veroja oli 24,8 (34,5) ja tulos ennen veroja 15,7 (52,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen tulos verojen jälkeen oli 19,3 (27,2) ja tulos verojen jälkeen 12,1 (40,4) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 0,12 (0,17) ja osakekohtainen tulos 0,08 (0,26) euroa.

Liiketulos (milj. €) 2017 - 2018

- Liiketulos
- Vertailukelpoinen liiketulos
- Liiketulos liikevaihdosta, %

Tulos/osake, EPS (€) 2017 - 2018

- Tulos/osake jatkuvat toiminnot
- Vertailukelpoinen tulos/osake jatkuvat toiminnot

Osinko/osake (€)

2017 - 2018

*) Hallituksen osinkoesitys

Liikevaihto eri valuutoissa (milj. €) 2018

Keskeiset tunnusluvut 2017-2018

Jatkuvat ja lopetetut toiminnot

			2018			2017	
		JATKUVAT	LOPETETUT	YHTEENSÄ	JATKUVAT	LOPETETUT	YHTEENSÄ
Tuloslaskelma							
Liikevaihto	M€	228,2	57,6	285,8	234,6	168,3	402,8
Liikevaihdon muutos	%	-2,7	-	-	-9,1	-	-
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	25,6	3,6	29,2	35,9	10,0	45,9
Vertailukelpoinen liiketulos liikevaihdosta	%	11,2	6,3	10,2	15,3	5,9	11,4
Liiketulos	M€	16,6	16,2	32,8	54,1	-57,3	-3,2
Liiketulos liikevaihdosta	%	7,3	28,1	11,5	23,0	-34,1	-0,8
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	31,3	4,1	35,3	42,2	14,8	57,0
Käyttökate	M€	31,0	16,7	47,6	68,1	-23,7	44,4
Rahoitustuotot ja -kulut	M€	-0,8	-	-0,8	-1,4	-0,3	-1,7
Vertailukelpoinen tulos/osake	€	0,12	0,02	0,14	0,17	0,05	0,22
Tulos/osake	€	0,08	0,10	0,18	0,26	-0,37	-0,11
Tase							
Omavaraisuusaste	%	81,7	-	-	73,4	-	-
Nettovelkaantumisaste	%	-45,0	-	-	-39,8	-	-

			2018			2017	
		JATKUVAT	LOPETETUT	YHTEENSÄ	JATKUVAT	LOPETETUT	YHTEENSÄ
Korollinen nettorahoitusvelka	M€	-119,2	-	-	-105,1	-	-
Oma pääoma/osake	€	1,68	-	-	1,68	-	-
Investoinnit	M€	5,6	0,3	5,9	10,1	5,7	15,8

Raisio-konsernin keskeiset tunnusluvut

Jatkuvat toiminnot

		2018	2017
Tuloslaskelma			
Liikevaihto	M€	228,2	234,6
Liikevaihdon muutos	%	-2,7	-9,1
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	25,6	35,9
Vertailukelpoinen liiketulos liikevaihdosta	%	11,2	15,3
Liiketulos	M€	16,6	54,1
Liiketulos liikevaihdosta	%	7,3	23,0
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	31,3	42,2
Käyttökate	M€	31,0	68,1
Rahoitustuotot ja -kulut	M€	-0,8	-1,4
Vertailukelpoinen tulos/osake	€	0,12	0,17
Tulos/osake	€	0,08	0,26

		2018	2017
Tase			
Omavaraisuusaste	%	81,7	73,4
Nettovelkaantumisaste	%	-45,0	-39,8
Korollinen nettorahoitusvelka	M€	-119,2	-105,1
Oma pääoma/osake	€	1,68	1,68
Investoinnit	M€	5,6	10,1

Tunnusluvut Q1-Q4/2018

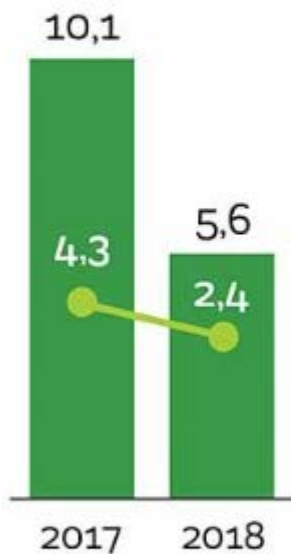
Jatkuvien liiketoimintojen tulos (M€)

	Q4/2018	Q3/2018	Q2/2018	Q1/2018
Liikevaihto yksiköittäin				
Terveelliset elintarvikkeet	53,3	51,9	47,8	48,1
Raisioaqua	2,0	10,9	11,7	1,3
Muut toiminnot	0,4	0,4	0,4	0,4
Toimialaryhmien väliset	0,0	0,0	-0,2	0,0
Liikevaihto yhteensä	55,6	63,1	59,7	49,7
Liiketulos yksiköittäin				
Terveelliset elintarvikkeet	8,5	7,3	6,8	8,1
Raisioaqua	-1,1	0,9	0,3	-1,0
Muut toiminnot	-9,6	-0,5	-0,6	-2,8
Liiketulos yhteensä	-2,1	7,8	6,5	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-0,7	-0,1	-0,1	0,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-	-	-	-
Tulos ennen veroja	-2,8	7,6	6,4	4,5
Tuloverot	0,5	-1,7	-1,4	-1,1
Konsernin tulos	-2,3	5,9	5,0	3,4

Muut tunnusluvut

Investoinnit (milj. €)

2017 - 2018

●—● % liikevaihdosta

Ilman yritysostoja

Oma pääoma/osake (€)

2017 - 2018

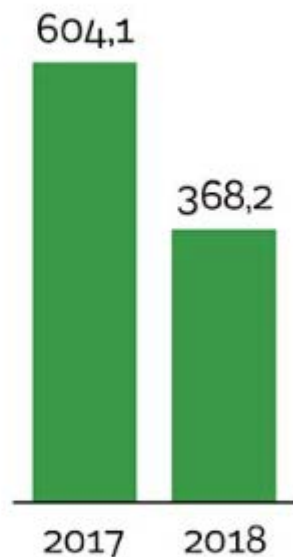

Tutkimus- ja kehityskulut (milj. €) 2017 - 2018

●—● % liikevaihdosta

Markkina-arvo (milj. €) 2017 - 2018

Ilman yhtiön hallussa
olevia omia osakkeita

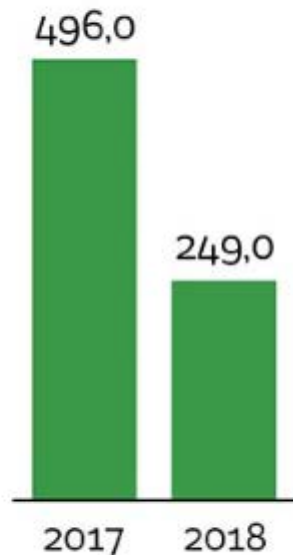
Omavaraisuusaste (%)

2017 - 2018

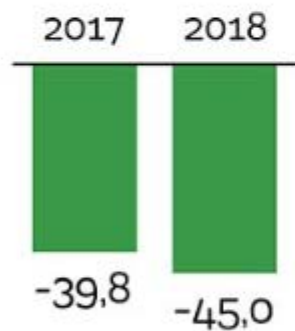

Yritysarvo (milj. €)

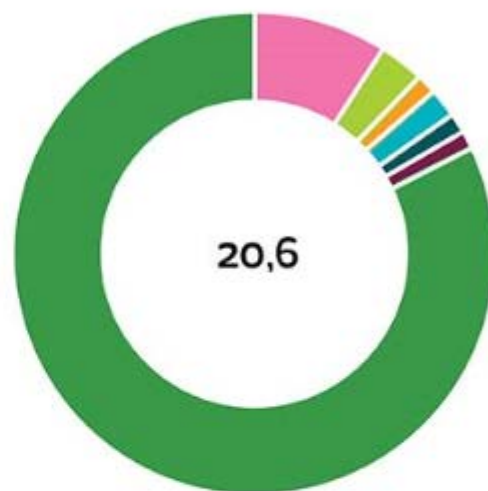
2017 - 2018

Nettovelkaantumisaste (%)
2017 - 2018

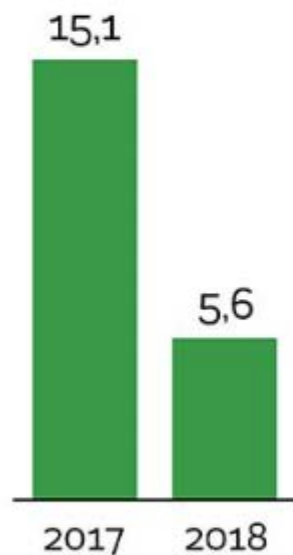

Ostovelat (milj. €)
2018

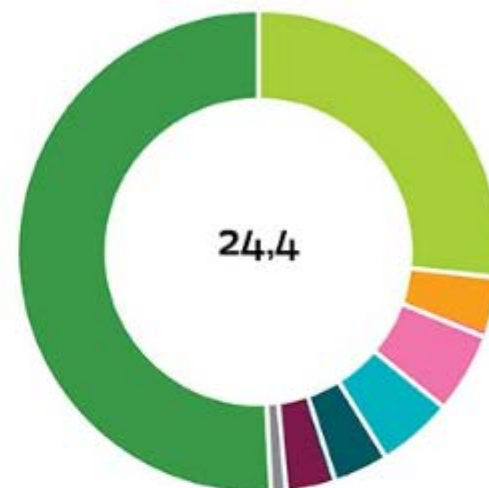

- EUR **17,1**
- CHF **1,8**
- GBP **0,8**
- PLN **0,2**
- RUB **0,3**
- UAH **0,2**
- USD **0,1**

Sijoitetun pääoman tuotto (%)
2017 - 2018

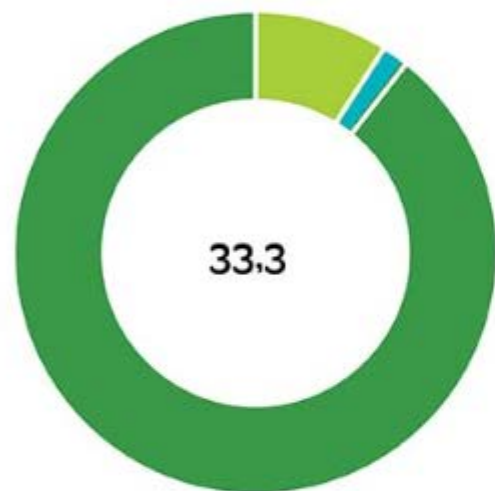

Myyntisaamiset (milj. €)
2018

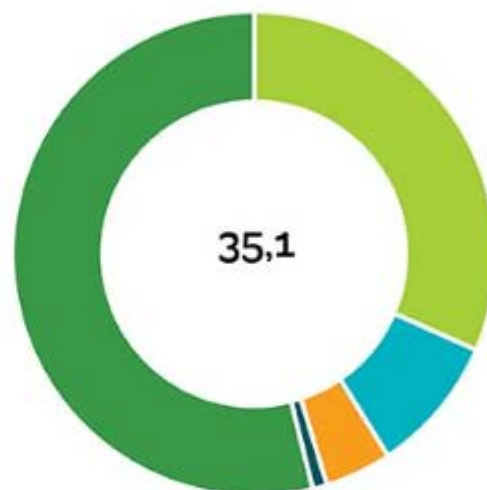
- EUR **12,5**
- GBP **6,4**
- PLN **1,0**
- CHF **1,4**
- RUB **1,2**
- UAH **1,0**
- USD **0,8**
- SEK **0,1**

Aineettomat hyödykkeet
(milj. €)
2018

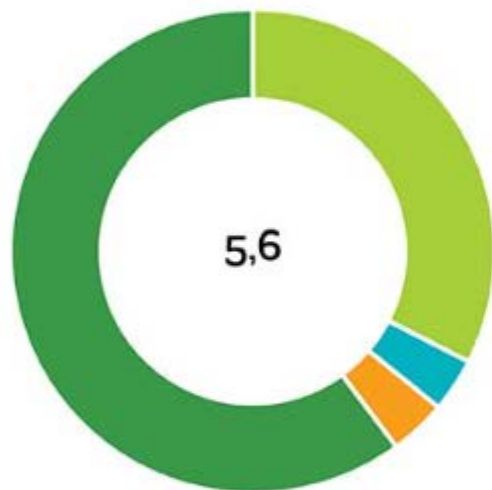
- Aineettomat oikeudet **29,9**
- Muut aineettomat hyödykkeet **3,0**
- Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat (aineeton) **0,3**

Aineelliset hyödykkeet
(milj. €)
2018

- Koneet ja kalusto **18,8**
- Rakennukset ja rakennelmat **11,1**
- Maa- ja vesialueet **3,4**
- Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat (aineelliset) **1,5**
- Muut aineelliset hyödykkeet **0,3**

Poistot
jatkuvat toiminnot (milj. €)
2018

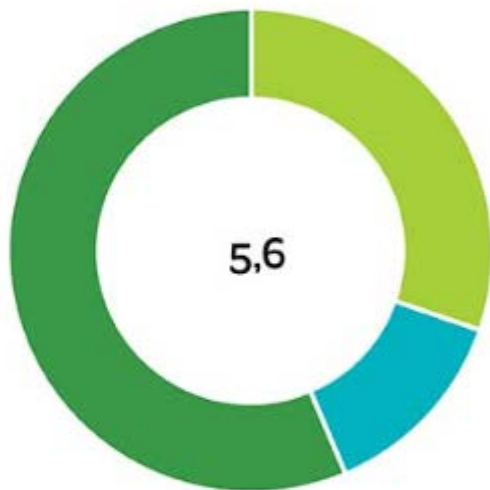
- Myytyjä suoritteita vastaavat kulut **3,4**
- Hallinto **1,9**
- Tutkimus ja tuotekehitys **0,2**
- Myynti ja markkinointi **0,2**

Poistot ja arvonalentumiset,
jatkuvat toiminnot (milj. €)
2018

- Terveelliset elintarvikkeet -yksikkö **3,2**
- Raisioaqua-yksikkö **0,7**
- Muut toiminnot **10,5**

Poistot yksiköittäin,
jatkuvat toiminnot (milj. €)
2018

- Terveelliset elintarvikkeet -yksikkö **3,2**
- Raisioaqua-yksikkö **0,7**
- Muut toiminnot **1,8**

Riskienhallinta

Raision riskienhallintapolitiikassa on määritelty riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut. Riskienhallinnan painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Riskienhallintapolitiikka

Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa riskit ja turvata Raision liiketoimintojen jatkuvuus ja häiriöttömyys, tuotteiden ja toiminnan turvallisuus, henkilöstö ja omaisuus. Tavoitteena on myös ennakoida ja ehkäistä omistaja-arvoa heikentäviä tapahtumia.

Raision riskienhallinnassa painotetaan ennaltaehkäisevää toimintaa ja pyritään riskienhallinnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Liiketoimintayksiköt tekevät itsenäisesti operatiiviseen riskienhallintaan liittyvät päätökset. Näitä ovat muun muassa työturvallisuus, yhteistyökumppaneiden valinta ja maksuehdot.

Raisiolla on koko konsernin laajuinen vakuutusohjelma, jolla hallitaan muun muassa omaisuuteen ja liiketoimintojen jatkuvuuteen liittyviä riskejä. Rahoitusriskien hallinta on keskitetty talousosastolle. Sisäisen valvonnan havainnoista ja liiketoiminnan riskeistä raportoidaan hallitukselle osana taloudellista raportointia.

Liiketoiminnan riskit ja epävarmuustekijät

Kansainvälisenä elintarvikeketjun toimijana Raision toimintaan vaikuttavat talouden yleinen kehitys sekä kulutuskysyntä. Raisio arvioi päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän päämarkkina-alueillaan edelleen varsin vakaina verrattuna muihin toimialoihin, vaikka kuluttajien ostovoiman heikkeneminen esimerkiksi tuontitullien, pakotteiden ja valuuttakurssimuutosten seurauksena voi aiheuttaa haasteita yhtiön liiketoiminnoille. Vähittäiskaupan muutos ja kiristynyt kilpailu ovat haaste myös elintarvike-teollisuudelle myyntihintojen ja -ehtojen osalta kaikilla Raision päämarkkina-alueilla.

Muutokset tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, saatavuudessa, laadussa ja hinnassa ovat Raision liiketoiminnoille merkittävä haaste. Ilmastomuutos ja siitä aiheutuvat poikkeukselliset sään ääri-ilmiöt vaikuttavat viljojen sato-odotuksiin, tarjontaan, kysyntään ja hintaan. Muutokset myös muiden keskeisten raaka-aineiden, kuten sterolien ja soijatuotteiden, tarjonnassa, kysynnässä, laadussa ja hinnassa ovat haasteita Raision liiketoiminnalle. Sään ääri-ilmiöt, kuten pitkät hellejaksot, ovat haaste Raisioaquan kalanrehuliiketoiminnalle yhtiön päämarkkina-alueilla Suomessa ja Luoteis-Venäjällä.

Varautuminen brexitiin on Raisiolle erityisen tärkeää, sillä Iso-Britannia on Benecol-tuotteiden suurin markkina-alue. Raisio on arvioinut keskeiset brexitin toteutusvaihtoehtoihin liittyvät riskit ja tarvittavat sopeuttamistoimenpiteet. Brexit sekä mahdolliset muutokset alihankintaketjussa ja lisensoinnissa altistavat erityisesti Benecol-liiketoiminnan saatavuus-, hinta-, valuutta- ja markkinariskeille, jotka saattavat johtaa uudelleenjärjestelyihin toimitusketjun ja liiketoiminnan kannattavuuden turvaamiseksi.

Valuuttakurssien muutokset vaikuttavat Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti. Ne saattavat

vaikuttaa myös Raision tuotantolaitosten käyttöasteisiin kysynnän muutosten myötä. Raision toiminnan kannalta keskeisten valuuttojen muutokset vaikuttavat konsernin tytäryhtiöiden tuloksiin pääasiassa Benecol-liiketoiminnan ostojen myötä. Venäjän ruplan ulkoisen arvon vaihtelu vaikuttaa sekä kalanrehujen että hiutaletuotteiden vientiin.

Raision raportoituun liikevaihtoon ja -tulokseen vaikuttavat myös valuuttakonversiot. Erityisesti Ison-Britannian punnan arvon muutoksilla on valuuttakonversion myötä merkittävä vaikutus, sillä huomattava osa Raision liikevaihdosta ja -tuloksesta kertyy Isossa-Britanniassa sijaitsevasta tytäryhtiöstä.

Liiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden varmistamiseksi Raisio saattaa toteuttaa yritysjärjestelyjä, merkittäviä investointeja ja/tai muita hankkeita, jotka saattavat aiheuttaa merkittäviä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Toimintaympäristö

Raisio on kansainvälinen bränditalo, joka keskittyy terveelliseen ja vastuullisesti tuotettuun ruokaan sekä kalanrehuihin. Raision tärkeimmät markkina-alueet ovat Suomi, Iso-Britannia, Irlanti, Puola ja Venäjä.

Terveelliset elintarvikkeet

Globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, maapallon rajalliset resurssit, väestörakenteen muutos, teknologiset läpimurrot ja tiedonkulun nopeutuminen vaikuttavat kuluttajien arkeen ja ostopäätöksiin. Muutokset näkyvät entistä voimakkaammin kuluttajien vastuullisina valintoina, läpi elämän jatkuvana terveyteen panostamisena sekä helppokäyttöisten, kiireiseen arkeen sopivien tuotteiden suosimisena.

Valitessaan vastuullisesti tuotettua ruokaa kuluttajan huomio kiinnittyy koko tuotteen elinkaareen raaka-aineista tuotantoon, jakeluun, kulutukseen sekä tuotepakkausten kierrättämiseen ja ruoka-hävikkiin. Terveystä huolehtiminen on yhä olennaisempaa, kun yli 60-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa globaalisti. Kuluttajat suhtautuvat terveyteen ja hyvinvointiin kokonaisvaltaisesti panostaen terveyden ylläpitämiseen kuuriluontoisen lähestymisen sijaan.

Ruoka on Raision liiketoiminnan ydin. Teemme vastuullista, terveellistä ja maukasta ruokaa päivän kaikkiin hetkiin helpottamaan kuluttajien kiireistä arkea. Kehitämme päättäväisesti tuotevalikoi-maamme yhä terveellisemmäksi huomioiden kuluttajien muuttuvat tarpeet. Haluamme olla vastuullisen ruuan edelläkävijä ja olemmekin asettaneet kunnianhimoiset tavoitteet vastuullisuustyöllemme. Terveellisen kasvun strategiamme vuosille 2019-2021 painottaa sitoutumista kannattavan kasvun lisäksi terveelliseen ruokaan ja vastuulliseen liiketoimintaan.

Kuluttajille tärkeintä on terveys

Suomen viljasato

Poikkeuksellisen kuivasta kasvukaudesta johtuen Suomen viljasato jäi 2,7 miljoonaan tonniin, mikä on noin kolmanneksen normaalia vuotta vähemmän. Myös Euroopassa satotasot jäivät selvästi normaalia heikommiksi. Suomessa viljojen hinnat nousivat syksyllä viljalajista riippuen jopa yli 60 prosenttia. Laadultaan vuoden 2018 sato oli selvästi aikaisempia vuosia heikompi.

Raisio pystyy hankkimaan riittävästi kotimaista kauraa ja vehnää omaan käyttöönsä. Haastavin tilanne on kaurassa, sillä normaalia heikompileaatuisesta sadosta saanto on selvästi pienempi. Kaura on Raision eniten käyttämä vilja ja sen käyttömäärä kasvoi

Poikkeuksellisen heikko viljasato

vertailuvuodesta. Raision omiin tuotteisiinsa käyttämä kaura vastaa noin 40 prosenttia kaikesta Suomessa elintarvikekäyttöön jalostettavasta kaurasta.

Raisioaqua

Kasvatetun kalan kulutuksen ennustetaan kasvavan globaalisti kahdeksalla prosentilla vuoteen 2025 mennessä. EU:n tavoite on lisätä kasvatetun kalan tuotantoa viidellä prosentilla vuosittain. Suomen ja Ruotsin tavoitteena on kaksinkertaistaa vesiviljelytuotanto lähivuosina. Myös Venäjän tavoitteena on selvä vesiviljelytuotannon kasvu.

Suomessa kotimaisen kalan kysynnän kasvu jatkuu, mutta uusia kalankasvatyslupia ja lupia nykyisten kiintiöiden kasvattamiseen on toistaiseksi myönnetty niukasti. Raisioaquan ympäristöystävällisten Baltic Blend -rehujen ansiosta kalankasvattajilla on yhä uskoa myönteisiin lupaprosesseihin. Luoteis-Venäjällä, Baltiassa ja Ruotsissa on innovatiivisilla rehuvalmistajilla, kuten Raisioaqualla, mahdollisuuksia laajentaa liiketoimintaansa.

*Kasvatetun kalan
kysynnän kasvu jatkuu*

Terveelliset elintarvikkeet 2018

KESKITYMME TERVEELLISEEN RUOKAAN

Terveys on
kuluttajille **nro 1**

VAHVASTI MUKANA
kuluttajien arjessa

Elovena

Uusin innovaatiomme
kaurasta: **ELOVENA MURU**

**ELOVENA-VÄLIPALA-
KEKSIEN MYYNTI**

+15%

Benecol

UUTUUDET

- ✓ Helppokäyttöisyys
- ✓ Hyvä maku
- ✓ Uusia kategorioita ja myyntikanavia

**TIIVISTÄ YHTEISTYÖTÄ
TERVEYDENHUOLLON
AMMATTILAISTEN
KANSSA**

Taloudellinen katsaus

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 201,1 (201,4) miljoonaa euroa. Pohjois- ja Itä-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 101,1 (98,1) miljoonaa euroa, Länsi-Euroopan 66,4 (68,2) miljoonaa euroa ja Muun maailman 33,6 (35,2) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihtoa kasvatti osaksi Pohjois-Euroopan liiketoimintaa siirretyn viljakauppatoiminnon liikevaihdon 5,6 miljoonan euron kasvu vertailuvuodesta, sillä viljaa ostettiin myös myydylle ja lopetettuna toimintona käsiteltävälle naudanrehuliiketoiminnalle ja se raportoidaan ulkoisena myyntinä.

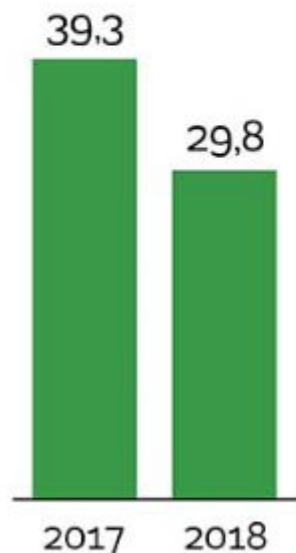
Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihdosta yli 50 prosenttia kertyi Pohjois- ja Itä-Euroopasta, yli 30 prosenttia Benecol-tuotteiden myynnistä Länsi-Euroopan markkinoilla ja loput yli 15 prosenttia Muu maailma -liiketoiminnasta.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön vertailukelpoinen liiketulos oli 29,8 (39,3) miljoonaa euroa, mikä on 14,8 (19,5) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulos oli 30,8 (38,4) miljoonaa euroa, mikä on 15,3 (19,0) prosenttia liikevaihdosta. Vertailuvuoden liiketulokseen sisältyi noin 0,7 miljoonan euron eläkemaksujen palautus Raision ruotsalaiselle tytäryhtiölle.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus liikevaihtoon oli -0,6 miljoonaa euroa ja liiketulokseen -0,1 miljoonaa euroa. Konversiolla tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy, kun tytäryhtiöiden punta-määräinen liikevaihto ja -tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

	1-12/2018	1-12/2017
Liikevaihto, M€	201,1	201,4
Pohjois- ja Itä-Eurooppa, M€	101,1	98,1
Länsi-Eurooppa, M€	66,4	68,2
Muu maailma, M€	33,6	35,2
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	29,8	39,3
Vertailukelpoinen liiketulos, %	14,8	19,5
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, M€	1,0	-0,9
Liiketulos, M€	30,8	38,4
Liiketulos, %	15,3	19,0
Investoinnit, M€	3,2	1,5
Nettovarallisuus, M€	121,2	116,7

Vertailukelpoinen liike-tulos,
Terveelliset elintarvikkeet
-yksikkö (milj. €)
2017 - 2018

Liikevaihto
Terveelliset elintarvikkeet
-yksikkö (milj. €)
2017 - 2018

Liikevaihto markkina-alueittain
Terveelliset elintarvikkeet
-yksikkö (%)
2018

- Suomi **73,5**
- Iso-Britannia **61,1**
- Muu Eurooppa **61,9**
- Muu maailma **4,4**

Terveelliset elintarvikkeet

Raision tunnetut brändit Benecol, Elovena, Sunnuntai, Provena, Torino ja Nordic näkyvät kuluttajille tuttuina suosikkituotteita ja innovatiivisina uutuuksina. Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnan päämarkkina-alueet ovat Suomi, Iso-Britannia, Irlanti, Puola ja Venäjä.

Keskeistä 2018

- Painopiste uutuustuotteiden lanseerauksissa
- Benecol-uutuusia uusiin kategorioihin: välipalapatukat ja kreikkalaistyyppinen jogurtti
- Raision uusi innovaatio kaurasta on Elovena Muru kaurajauhis
- Viljan hinnannousuun reagoitiin viipymättä hintamuutoksilla
- Puolassa pitkään jatkunut liuku on pysäytetty
- Venäjällä on palattu premium-hinnoitteluun
- Raision oma myynti- ja markkinointiorganisaatio otti Irlannin haltuunsa
- Raisio lisäsi viestintää kolesterolin alentamisesta terveyshuollon ammattilaisille

Pohjois- ja Itä-Eurooppa (Päämarkkina-alueet ovat Suomi, Puola ja Venäjä)

Suomen markkinoilla painopiste oli uutuustuotteiden lanseerauksissa. Merkittävimpiä uutuuksia olivat Elovena Muru kaurajauhis sekä Benecol-välipalapatukka ja kreikkalaistyyppinen Benecol-jogurtti. Loppuvuonna viljan hinnan voimakkaasta noususta johtunut tuotehintojen nousu toteutettiin Raision vahvojen brändien turvin.

Vertailukelpoinen liikevaihto oli vertailuvuoden tasolla.

Kokonaisuutena Elovena-tuotteiden myynti oli vahvan vertailuvuoden tasolla. Myös Benecol-tuotteiden myynnin vahva kasvu jatkui. Uusien kasvispastojen myötä Torino-brändin myynti kasvoi merkittävästi. Leivontakategorian myynnin lasku ja hintakilpailun kiristymisen näkyivät Sunnuntai-brändin myynnin laskuna.

Elovena on Suomen arvostetuin kaurabrändi

Raision päätuotteet Venäjällä ja Ukrainassa ovat Nordic-hiutaleet. Venäjällä myynnin volyymi oli lähes vertailuvuoden tasolla. Euroina liikevaihto jäi valuutan negatiivisesta vaikutuksesta johtuen selvästi vertailuvuodesta. Loppuvuonna toteutettiin hinnankorotuksia viljan hinnan nousua vastaamaan. Ukrainassa Nordic-tuotteiden vahva myynnin kasvu jatkui.

Puolassa Raisio keskittyy Benecol-kuluttajatuotteisiin. Organisaatio ja kulurakenne on uudistettu siten, että ne tukevat keskittymistä ydinliiketoimintaan. Liikevaihto oli merkittävästi vertailuvuotta pienempi ja liiketulos tappiollinen, mutta pitkään jatkunut liuku on nyt pysäytetty. Raisio jatkaa toimenpiteitä liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi vuonna 2019.

*Puolassa keskitytään
ydinliiketoimintaan*

Länsi-Eurooppa (Markkina-alueet Iso-Britannia, Irlanti ja Belgia)

Isossa-Britanniassa lanseerattiin kesällä Benecol-välipalapatukat ja kreikkalaistyylliset Benecol-jogurtit. Benecol-välipalapatukoiden myynti laajeni apteekkeihin. Lisäksi Benecol-tuotteiden myynti laajeni yli 5 500 uuteen vähittäiskaupan myyntipisteeseen. Benecol-jogurttijuomien myynti oli vertailuvuoden tasolla, mutta Benecol-levitteiden myynti jäi hieman vertailuvuodesta. Ison-Britannian liikevaihto oli lähes vertailuvuoden tasolla.

Irlannissa Raision oma myyntiorganisaatio otti suunnitellusti Benecol-liiketoiminnan haltuunsa syyskuun alkupuolella. Loppuvuoden aikana toteutettiin vertailukautta vähemmän promootioita, mikä osaltaan näkyi liikevaihdon selvänä laskuna. Benecol-levitteiden myynti oli vertailukauden tasolla, mutta jogurttijuomien myynti laski.

*Benecolin myynti laajeni
yli 5 500 uuteen
vähittäiskauppaan UK:ssa*

Belgiassa Benecol-jogurttijuomien ja -levitteiden myynti jäi selvästi vertailuvuodesta. Loppuvuonna lanseerattujen kreikkalaistyylisten Benecol-jogurttien ja kampanjoinnin ansiosta myynti kääntyi hienoiseen kasvuun. Belgian liikevaihto laski selvästi vertailuvuodesta. Belgia on Irlannin jälkeen seuraava painopistealue, jossa tavoitteena on liikevaihdon kääntäminen selkeään kasvuun.

Muu maailma

Muu maailma -liiketoiminta sisältää Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, toimitukset Raision omilla markkinoilla myytävien kuluttajatuotteiden valmistukseen sekä Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin lisenssipartnereille. Myös Raision elintarvikevienti muille kuin yhtiön omille päämarkkina-alueille sisältyy Muu maailma -liiketoiminnan lukuihin.

Benecol-tuotteiden ainesosan toimitukset Raision omilla markkina-alueilla myytävien kuluttajatuotteiden valmistukseen kasvoivat hieman vertailuvuodesta. Toimitukset lisenssipartnereille Amerikoissa ja Aasiassa jäivät merkittävästi vertailukaudesta.

Raision lisenssisopimus espanjalaisen partnerin kanssa päättyi vuoden 2018 lopussa. Raisio ottaa uuden strategiansa mukaisesti haltuunsa Benecol-tuotteiden markkinoita Euroopassa, mikäli tilanne lisenssipartnerin suhteen muuttuu ja markkina on Raisiolle merkittävä.

Raisio on osana strategiatyötään arvioinut myös nykyisen lisensointimallin toimivuutta. Lisenssimalli on edelleen keino tarjota kuluttajille kolesterolia alentavia Benecol-tuotteita markkinoilla, joilla Raisio ei itse toimi, mutta erityisesti Euroopan ulkopuolella. Raisio jatkaa lisensointimallin kehittämistä vuonna 2019.

Benecol

Benecol on Raision huippuinnovaatio ja yhtiön kansainvälisin brändi. Miljoonat kuluttajat käyttävät päivittäin Benecol-tuotteita kolesterolin alentamiseen.

Raisio vastaa Benecol-tuotteiden myynnistä ja markkinoinnista omilla markkina-alueillaan Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Belgiassa, Suomessa, Puolassa ja Hongkongissa sekä Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, myynnistä lisenssipartnereilleen Euroopassa, Aasiassa ja Amerikoissa.

Uutuuksia uusiin kategorioihin

Kesällä 2018 Raisio lanseerasi Benecol-uutuustuotteita uusiin tuotekategorioihin ja myyntikanaviin. Uudet Benecol-välipalapatukat ovat myynnissä Isossa-Britanniassa, Suomessa ja Puolassa, kreikkalaistyyppinen Benecol-jogurtti puolestaan Isossa-Britanniassa, Suomessa ja Belgiassa.

Isossa-Britanniassa Benecol-välipalapatukoiden myynti laajeni apteekkeihin. Lisäksi Benecol-tuotteiden myynti laajeni yli 5 500 uuteen vähittäiskaupan myyntipisteeseen. Uutuustuotteiden lanseerauksia tuettiin mainoskampanjoilla, jotka lisäsivät brändin tunnettuutta ja kuluttajien kiinnostusta kokeilla tuotteita.

Markkinointiviestinnän kärjeksi nostettiin herkullinen ruoka, mikä innostaa kuluttajia kolesterolin alentamiseen hyvän makuisilla ja helppokäyttöisillä Benecol-tuotteilla. Uuden markkinointi-viestinnän myötä myös nuoremmat kuluttajaryhmät ovat kiinnostuneet kolesterolin alentamisesta Benecol-tuotteilla ja lisänneet tuotteiden kokeilua.

*Herkullinen ruoka
-konsepti innostaa
kokeilemaan*

Terveydenhuollon ammattilaiset tärkeitä vaikuttajia

Raisio perusti tärkeimmät markkina-alueensa kattavan organisaation, jonka tehtävänä on lisätä terveydenhuollon ammattilaisten tietoa kohonneen kolesterolin alentamisen tärkeydestä.

Tavoitteena on kannustaa terveydenhuollon ammattilaisia suosittelemaan asiakkailleen Benecol-tuotteita osana terveellistä ruokavaliota. Terveydenhuollon ammattilaisten suosituksilla on suuri merkitys kuluttajille, joilla on kohonneet kolesteroliarvot.

Noin 80 kliinistä tutkimusta varmistaa Benecol-tuotteiden tehon ja turvallisuuden.

Elovena

Elovena on Suomen arvostetuin kaurabrändi. Toistaiseksi Elovena-tuotteita myydään vain Suomessa, mutta uuden strategiansa mukaisesti Raision tavoitteena on tulevana vuosina rakentaa Elovenasta kansainvälinen kaurabrändi.

Elovenan medianäkyvyyttä on kasvatettu määrätietoisesti vuodesta 2017 lähtien, minkä ansiosta brändi ja Saa syödä -kuluttajamarkkinointi ovat tuttuja yhä useammille kuluttajille. Elovena-uutuus-tuotteet vastaavat hyvin kuluttajien tarpeisiin ja brändi liitetään ajassa elämiseen, herkullisuuteen ja edelläkävijyyteen.

Vuonna 2018 Elovena-välipalakeksien myynti kasvoi yli 15 prosentilla. Kokonaisuutena Elovena-tuotteiden myynti oli vahvan vertailuvuoden tasolla.

Elovena - saa syödä

Elovena Muru on uusi innovaatio kaurasta

Syksyllä 2018 Suomen markkinoille lanseerattiin Elovena Muru Kaurajauhis, joka on Raision uusi innovaatio kaurasta. Vähittäiskauppa otti Elovena Muru Kaurajauhiksen laajasti valikoimiinsa ja koko maan kattava jakelupeitto rakentui nopeasti.

Suomessa valmistettava Elovena Muru Kaurajauhis on kasvipohjainen vaihtoehto jauhelihalle ja sopii monipuoliseen ruoanlaittoon. Elovena Muru on noussut muutamassa kuukaudessa kilpailuun kategorian markkinajohtajuudesta.

Raisioaqua
2018

VASTUULLISEN KALANKASVATUKSEN EDELLÄKÄVIJÄ

Kalan kysynnän
GLOBAALI KASVU
JATKUU

YMPÄRISTÖ-
YSTÄVÄLLISET
JA TEHOKKAAT
KALANREHUT

KASVULUOTAIN

- Digitaalinen työkalu kalan kasvun seurantaan
- Ruokinnan optimointi
- Pienentää ympäristövaikutuksia

BENELLA

TUNNETTUUS
KASVOI

SAATAVUUS
PARANI

**BENELLA-KIRJOLOHI
VAHVASTI MUKANA
KAUPAN KAMPANJOISSA**

Taloudellinen katsaus

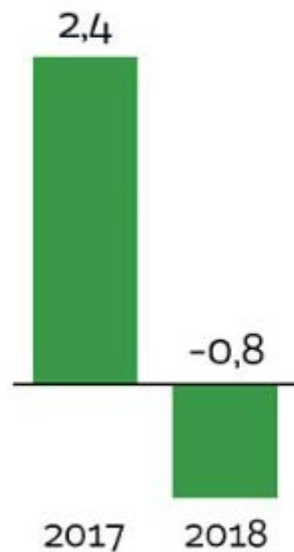
Raisioaquan liikevaihto oli 25,9 (31,8) miljoonaa. Liikevaihto pieneni lähes 20 prosenttia vertailu-vuodesta Venäjän viennin keskeytymisestä johtuen. Suomalaisille asiakkaille kalanrehuja toimitettiin lähes saman verran kuin vuonna 2017. Suomen osuus liikevaihdosta oli lähes 45 prosenttia, Venäjän lähes 55 prosenttia ja muiden markkinoiden vähäinen.

Raisioaquan liiketulos oli -0,8 (2,4) miljoonaa euroa. Kalanrehujen vienti Venäjälle jäi lähes 30 prosenttia vertailuvuodesta. Liikevaihdon lasku näkyi myös liiketuloksen merkittävänä heikkenemisenä.

Raisioaqua-yksikön keskeiset tunnusluvut

	2018	2017
Liikevaihto, M€	25,9	31,8
Liiketulos, M€	-0,8	2,4
Liiketulos, %	-3,2	7,5
Investoinnit, M€	1,4	3,0

Vertailukelpoinen liike-tulos,
Raisioaqua-yksikkö (milj. €)
2017 - 2018

Liikevaihto
Raisioaqua-yksikkö (milj. €)
2017 - 2018

Liikevaihto markkina-alueittain

Raisioaqua-yksikkö (%)

2018

- Suomi **11,6**
- Venäjä **14,0**
- Muu Eurooppa **0,3**
- Muu maailma **0,1**

Raisioaqua on vastuullisuuden edelläkävijä

Raisioaqua-yksikkö sisältää kalanrehuliiketoiminnan. Raisioaqua on ainoa suomalainen kalanrehujen valmistaja. Keskeiset markkina-alueet ovat Suomi ja Luoteis-Venäjä.

Keskeistä 2018

- Raaka-ainetoimittajan sopimuksen vastainen tuote johti gmo-arvojen ylittymiseen ja Venäjän asettamaan kalanrehujen tuontikieltoon 4.8. -6.12.2018.
- Gmo-tapauksen vaikutukset asiakkuuksiin jäivät vähäisiksi ja merkittävimmät kasvattajat jatkavat Raisioaquan asiakkaina.
- Vastuullisesti kasvatetun Benella-kalan saatavuus ja tunnettuus parani.

Vienti

Kalanrehukausi käynnistyi keväällä hyvin ja rehuja vietiin vertailukautta enemmän. Osasta Raisioaquan ajalla 11.6. - 10.7.2018 valmistamista ja toimittamista kalanrehuista löytyi Venäjän viranomaisten tekemissä analyyseissä muuntogeenistä soijaa, mikä on vastoin Raision linjausta. Muuntogeenistä ainesta oli todettu pitoisuuksina, jotka ylittivät EU-lainsäädännön mukaisen merkintärajan ja Venäjän lainsäädännön mukaisen rajan. Raja-arvojen ylitys koski vain osaa kuljetuksista valtaosan kuljetuksista ollessa moitteettomia. Venäjän viranomaiset ilmoittivat sulkevansa rajan 4.8.2018.

Venäjän viranomaiset ilmoittivat kalanrehujen tuontikiellon päättymisestä ja rajan avaamisesta 6.12.2018. Venäjän raja oli kiinni neljä kuukautta. Tuontikiellon aikana Raisioaqua ei voinut toimittaa kalanrehuja venäläisille asiakkailleen. Tuontikiellon päättyessä vuoden 2018 kalankasvatuskausi oli jo päättynyt.

Raisioaquan kalanrehuissa käyttämän soijatuotteen toimitti suomalainen toimittaja, jonka tuote oli sopimuksen vastaista. Raisio jatkaa tavarantoimittajan kanssa neuvotteluja vahinkojen korvaamisesta.

Välittömästi rajan aukeamisen jälkeen Raisioaqua jatkoi kauden 2019 toimitussopimusten viimeistelyä asiakkaidensa kanssa. Gmo-tapauksen vaikutukset asiakkuuksiin jäivät vähäisiksi ja merkittävimmät kasvattajat jatkavat Raisioaquan asiakkaina.

*Raaka-ainetoimittajan
virheellinen tuote johti
Venäjän rajan
sulkemiseen*

Suomi

Kesän 2018 poikkeuksellisen pitkä hellejakso heikensi merkittävästi kalojen kasvuolosuhteita Suomessa ja

lähialueilla, sillä vesien lämpötila nousi niin korkeaksi, että kalat lopettivat syömisen. Lämpimistä vesistä aiheutui myös kalakuolemia erityisesti sisämaan kalankasvatustiloissa. Syksyllä olosuhteet kalojen kasvulle olivat hyvät ja kasvukausi jatkui normaalia pidempään.

Poikkeuksellisesta kesästä johtuen kalan kokonaistuotanto laski arviolta 10-15 prosenttia. Raisioaqua toimitti suomalaisille asiakkailleen lähes yhtä paljon kalanrehua kuin vertailuvuonna ja siten vahvisti markkina-asemaansa.

Benella

Vastuullisesti kasvatetun Benella-kalan sopimustuottajat ovat muuttaneet tuotantocykliään niin, että etenkin kirjolohta on saatavissa ympäri vuoden. Vuonna 2018 Raisioaqua solmi tukkusopimuksen mm. Hätälä Oy:n kanssa, mikä osaltaan laajensi Benella-kalan saatavuutta.

Suomessa Keskon kanssa tehtävä Benella-yhteistyö syvenyi entisestään. Pirkka Parhaat -valikoimaan kuuluvan Benella-kalan myymäläpeitto, näkyvyys ja brändin tunnettuus kasvoivat vuodessa merkittävästi. Valtakunnallisia ja paikallisia Pirkka Parhaat Benella -kampanjoita toteutettiin myymälöissä ja medioissa.

Tietyt sopimusravintolat ottivat Benellan valikoimiinsa Suomessa ja Ruotsissa. Esimerkiksi jo noin 60 tukholmalaisessa ravintolassa käytetään Benellaa annosten raaka-aineena. Myös Ruotsin vähittäiskauppa- ja palvelusyritykset ovat kiinnostuneita Benellasta ja työ vähittäiskauppamyynnin avaamiseksi jatkuu.

Benella-kalan tunnettuus ja saatavuus parani

Lue lisää: www.benella.fi

Asiakkaille lisäarvoa Kasvuluotaimella

Raisioaqua keskittyy tuotteisiin ja palveluihin, jotka varmistavat kalojen hyvinvoinnin ja tuotannon tehokkuuden sekä edistävät vastuullista kalankasvatusta. Raisioaqua jatkoi myös uusien ja vastuullisten raaka-aineiden kartoittamista ja käyttöä kalanrehuissa.

Raisioaqua jatkoi voimakasta panostusta digitaalisen Kasvuluotain-sovelluksen jatkokehittämiseen. Sovellus hyödyntää Raisioaquan vahvaa ruokintaosaamista ja tuottaa kalankasvattajille lisäarvoa heidän tuottamaansa dataa analysoiden. Kasvuluotain mahdollistaa kalojen ruokinnan optimoinnin ja minimoi ravinteiden pääsyn vesistöihin, sillä sovellus helpottaa kalojen kasvun seuranta ja rehuannosten määrittämistä. Kasvuluotain on käytössä useilla kalankasvattamoilla Suomessa ja Venäjällä.

Kasvuluotain helpottaa kalankasvattajien arkea

Yritysvastuu 2018

**HIILIDIOKSIDI-
PÄÄSTÖT
-75%**

69 % tuotteistamme
TERVEELLISIÄ VAIHTOEHTOJA
omissa tuoteryhmissään
USEITA TERVEELLISIÄ UUTUUKSIA

**EDISTÄMME VASTUULLISTA
HANKINTAA**

95 % hankinnoistamme Raision
tavarantoimittajien eettisiin
periaatteisiin sitoutuneilta toimittajilta

100 % vastuullista
palmuöljyä

100 % vastuullista
soijaa

80 % vastuullista
kaakaota

TYÖTURVALLISUUS KESKIÖSSÄ

- ✓ **ENNAKOIVAT** turvallisuusmittarit käytössä
- ✓ Runsaasti turvallisuushavaintoja
- ✓ Turvallisuuskulttuurin **AKTIIVISTA KEHITTÄMISTÄ**

**BALTIC BLEND
-KALANREHUJEN
MYÖTÄ ITÄMERESTÄ
POISTUI 16 000 kg
FOSFORIA**

**MÄÄRÄ VASTAA NOIN
200 000 ASUKKAAN
KAUPUNGIN VUOTUISTA
FOSFORIPÄÄSTÖÄ**

Vastuullinen ja terveellinen ruoka Raision strategian keskiössä

Raisio on kansainvälinen yhtiö, joka keskittyy terveelliseen ja vastuullisesti tuotettuun ruokaan. Raision tuotteissa korostuvat hyvinvointi, terveellisyys, maku ja kestävä kehitys. Yksi Raision strategisista tavoitteista on olla vastuullisuuden edelläkävijä ja siksi yhtiö on asettanut kunnianhimoiset tavoitteet vastuullisuustyölleen vuosille 2019 - 2023.

Yhtiön vastuullisuustyötä ohjaa Raision tarkoitus: *Ruokaa suurella sydämellä. Terveyttä meille ja maapallolle.*

[Lue lisää Raision strategiasta.](#)

Vastuullisuusriskien hallinnointi

Raisio on tunnistanut vastuullisuuteen liittyviä riskejä ja arvioi niitä järjestelmällisesti ja säännöllisesti. Vastuullisuuden riskikartoitus päivitetään vuosittain.

Raision merkittävin ympäristöriski on ilmastonmuutos. Ilmastonmuutoksesta johtuvilla sään ääri-ilmiöillä on vaikutusta energian hintaan sekä Raision tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, laatuun, saatavuuteen ja hintoihin. Ilmatoriski toteutui vuonna 2018, sillä poikkeuksellisen kuivan kasvukauden seurauksena Suomen viljasato jäi pienimmäksi yli 30 vuoteen ja viljan hinta nousi merkittävästi. Viljojen osuus Raision raaka-aineista on noin 75 prosenttia. Raisio vei kohonneita raaka-ainekustannuksia tuotteiden hintoihin vahvojen brändiensä turvin. Raisio kantaa vastuunsa ilmastonmuutoksesta ja pyrkii hiilineutraaliin tuotantoon viimeistään vuonna 2023.

Raision riskikartoituksen mukaan suurimmat raaka-aineiden ihmisoikeusriskit liittyvät soijan, palmuöljyn ja kaakaon hankintaan. Raision linjaus on käyttää vain vastuullisuussertifioituja soijaa, palmuöljyä ja kaakaota.

Raaka-aineiden ja tuotteiden laaturiskejä hallinnoidaan edistämällä tuoteturvallisuutta kaikissa toimitusketjun vaiheissa tuotekehityksestä ja hankinnasta valmistukseen ja jakeluun. Tuotteiden laatua ja turvallisuutta varmistetaan sertifiointeilla, auditoinneilla, henkilöstön koulutuksella ja tehokkailla prosesseilla.

Raision strateginen fokus on terveellisessä ja hyvänmakuisessa ruuassa. Raisio on tunnistanut ruuan terveellisyyteen liittyväksi riskiksi kuluttajien kohtaaman erilaisten ravitsemusviestien tietotulvan, joka voi aiheuttaa epätietoisuutta terveellisistä valinnoista. Raisio viestii ravitsemuksesta ja tuotteiden terveellisyydestä vastuullisesti ravitsemussuosituksia noudattaen.

Suurimpina riskeinä sosiaalisten ja henkilöstöasioiden osalta Raisio näkee työtapaturmat ja osaavan henkilöstön pysyvyyden ja saatavuuden varmistamisen. Riskejä hallinnoidaan kehittämällä työ-turvallisuuskulttuuria sekä edistämällä tavoitteellisesti työhyvinvointia ja osaamisen johtamista.

Raision arvoketju

Raision arvoketju ulottuu ruuan alkutuotannosta kuluttajiin. Yhtiö vastaa oman toimintansa vastuullisuudesta. Vaikutusmahdollisuudet ja vuorovaikutuksen aste arvoketjun muissa osissa vaihtelee. Raision kyky ja halu kehittää vastuullisia elintarvikkeita ja kalanrehuja edistävät ruokaketjun kestävyyttä.

Raisio vaikuttaa arvoketjun alkupäähän eli tavarantoimittajiinsa noudattamalla vastuullisen hankinnan periaatteitaan. Tavarantoimittajilta ja alihankkijoilta edellytetään sitoutumista Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin, jotka koskevat muun muassa ympäristövastuuta, kansainvälisten säädösten mukaisia työoloja, lapsi- ja pakkotyövoiman kieltoa sekä syrjinnän vastaisuutta.

Raision suurin raaka-aineryhmä on viljat, jotka Raisio hankkii pääsääntöisesti Suomesta. Osan konsernin brändituotteista valmistavat alihankkijat, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja sopimuksissa määritellään tarkasti muun muassa käytettävien raaka-aineiden laatuvaatimukset. Raision vastuullisen hankinnan käytäntöjä kuvataan tarkemmin täällä.

Kuluttajien tarpeiden ja ruokailutottumusten ymmärtäminen on avainasemassa tuotevalikoiman kehittämisessä. Raisio tutkii kuluttajien käyttäytymistä ja muuttuvia tarpeita tiiviisti. Siten Raisio pystyy tarjoamaan kaupalle kiinnostavia ja luotettavia brändituotteita, jotka vastaavat kuluttajien tarpeita. Raisiolle on erityisen tärkeää kehittää brändejään siten, että ne ovat kaupalle ja kuluttajille kiinnostavia. Kaupan keskusliikkeet, suurkeittiöt ja teollisuusasiakkaat asettavat Raisiolle kriteerejä tuotteiden vastuullisuudesta ja edellyttävät vastuullisuusasioiden raportointia.

Kuluttajatuotteiden arvoketjun loppupäässä Raisio vaikuttaa kuluttajiin viestinnällisesti esimerkiksi ravitsemusneuvonnalla, pakkausten kierrätysmerkinnöillä, resepteillä ja tuotteiden käyttövinkeillä. Kuluttajien kanssa käydään jatkuvaa dialogia muun muassa sosiaalisessa mediassa ja asiakaspalvelukanavissa. Kuluttajat ovat kiinnostuneita Raision brändien vastuullisuudesta, esimerkiksi raaka-aineiden alkuperästä ja pakkausten kierrätettävyydestä.

Raisio on vastuullisen kalankasvatuksen edelläkävijä. Yhtiön kalanrehuinnovaatiot ovat vähentäneet merkittävästi kalaketjun ympäristövaikutuksia.

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Osakkeenomistajia yhtiöllä on noin 36 500. Raision palveluksessa on noin 320 henkilöä ja toimintaa on 11 maassa. Raisiolla on omia tuotantolaitoksia kahdella paikkakunnalla Suomessa.

Raisio myi naudanrehuliiketoimintansa vuonna 2018. Myytyyn ja lopetettuna toimintona käsiteltävään liiketoimintoon kuului kaksi tuotantolaitosta Suomessa sekä noin 70 työntekijää, jotka siirtyivät uuden omistajan palvelukseen. Raportoimme yritysvastuuraportissa tulokset ja tunnusluvut vain Raision jatkuvien liiketoimintojen osalta.

viljelijät

tavarantoimittajat

alihankkijat

Raisio-konserni

terveelliset elintarvikkeet

kalanrehut

kalankasvattajat

tukut

vähittäiskauppa

teollisuusasiakkaat

myymälät

horeca

impulssiostopaikat

kuluttajat

Raision tärkeimmät vastuullisuusteemat

Raisio keskittyy vastuullisuustyössään sidosryhmille ja yhtiön toiminnalle olennaisimpiin teemoihin.

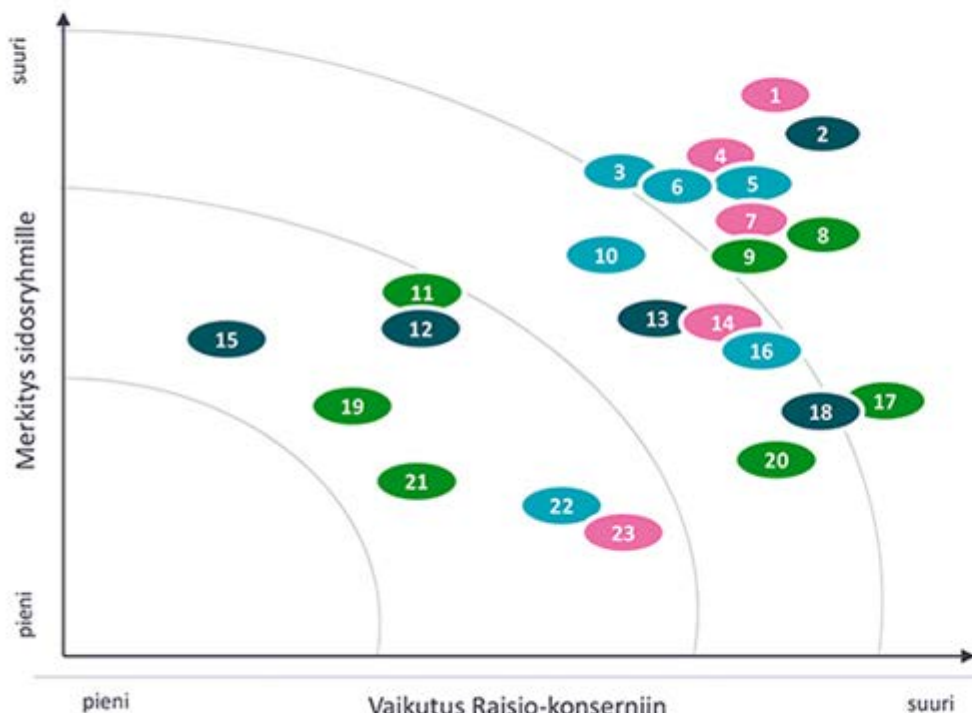
Vastuullisuusteemojen olennaisuusarvio ohjaa Raision yritys vastuutyötä ja sen pohjalta on asetettu tavoitteet tärkeiden teemojen edistämiseksi.

Raision olennaisuusarvio on päivitetty vuoden 2017 lopulla. Sidosryhmien näkemyksiä tärkeistä vastuullisuusteemoista kartoitettiin sidosryhmäanalyysillä, johon osallistui yhteensä 1400 kuluttajaa, asiakasta, työntekijää ja sijoittajaa. Analyysin jälkeen Raision johto arvioi teemojen nykyisen tai potentiaalisen taloudellisen, sosiaalisen tai ympäristövaikutuksen Raisiolle. Raision hallitus on vahvistanut olennaisuusarvion.

Raision ja sidosryhmien näkemysten pohjalta tunnistetut ja priorisoidut tärkeimmät vastuullisuusnäkökohdat on ryhmitelty alla olevaan matriisiin.

Raision tärkeimmät vastuullisuusteemat

Valitut teemat pohjautuvat syksyllä 2017 toteutettuun sidosryhmäanalyysiin ja johdon arviointiin. Raision hallitus on vahvistanut tärkeimmät vastuullisuusteemat 2.11.2017.

Terveellisyys ja luonnollisuus

- 1 Tinkimätön tuoteturvallisuus
- 4 Luontaisten maku- ja väriaineiden käyttö ja lisäaineiden välttäminen
- 7 Pakkausmerkintöjen helppolukuisuus ja ymmärrettävyys
- 14 Tuotteiden sokeripitoisuuden pienentäminen
- 23 Kasvipohjaiset raaka-aineet

Työturvallisuus ja -hyvinvointi

- 3 Työhyvinvoinnin parantaminen
- 5 Työtapaturmien ehkäiseminen
- 6 Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen
- 10 Tasa-arvo ja syrjimättömyys työyhteisössä
- 16 Avoimen yrityskulttuurin edistäminen
- 22 Työn ja vapaa-ajan tasapainon edistäminen

Kestävä ruokaketju

- 8 Raaka-aineiden jäljitettävyys
- 9 Tuotepakkausten ympäristöystävällisyys
- 11 Tuotannon jätemäärän vähentäminen
- 17 Vastuullinen toimitusketjun hallinta
- 19 Paikalliset raaka-aineet
- 20 Kestävää kehitystä tukevat tuoteinnovaatiot
- 21 Uusiutuvan energian käyttö tuotteiden valmistuksessa

Vastuullinen toimintatapa

- 2 Eettisten toimintaperiaatteiden noudattaminen
- 12 Raisio vastuullisena veronmaksajana
- 13 Tuotteiden vastuullinen markkinointi kuluttajille
- 15 Ihmiskaupan torjuminen toimitusketjussa
- 18 Liiketoiminnan kannattavuus

Numerot viittaavat sidosryhmien käsitykseen aiheiden tärkeysjärjestyksestä

Vastuullisuusohjelma 2016 - 2018

Raisio-konsernin vuosien 2016 - 2018 vastuullisuusohjelman olennaiset teemat olivat kestävä ruokaketju, terveellisempi ruoka sekä työturvallisuus ja -hyvinvointi. Kolmevuotisen vastuullisuusohjelman aikana Raision vastuullisia toimintatapoja kehitettiin määrätietoisesti. Yhtiö saavutti suurimman osan ohjelman tavoitteista: esimerkiksi sairaspöissaolat vähenivät, tuotteista yli 2/3 on terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään sekä tuotteissa käytetään vain vastuullisuussertifioitua palmuöljyä ja soijaa. Osa ohjelman tavoitteista oli pitkäjänteistä vastuullisen toimintatavan kehittämistä ja esimerkiksi vastuullisen hankinnan kehittäminen jatkuu edelleen.

Raision vastuullisuusohjelma 2016 - 2018 tuki liiketoimintastrategiaa ja keskittyi olennaisiin vastuullisuuskysymyksiin. Raision arvoketjun keskeisiä osia ovat raaka-aineiden vastuulliseen hankintaan, ympäristövastuuseen, terveellisyteen ja työturvallisuuteen liittyvät asiat.

Vuonna 2018 luotiin päälinjat uudelle vastuullisuusohjelmalle. Hyvän ruuan ohjelmassa 2019 - 2023 on viisi pääteemaa, joissa Raisio haluaa kasvaa vastuullisuuden edelläkävijäksi: ympäristöystävälliset pakkaukset, terveellinen ruoka, terveellisen ruuan ammattilaiset, ilmastonmuutos ja hiilineutraalius sekä kestävä ruokaketju. Tutustu Hyvän ruuan ohjelmaan tarkemmin täällä.

Raision vastuullisuusohjelman tavoitteet ja tulokset 2016 - 2018

Kestävä ruokaketju 2016 - 2018

TAVOITE	TOTEUMA
Kehitämme tärkeimpien raaka-aineidemme vastuullista hankintaa entisestään. Eniten käyttämiämme raaka-aineita ovat viljat, erityisesti kaura ja vehnä.	75 % omien tuotteidemme raaka-aineista oli viljoja. Viljoista lähes 90 % hankitaan Suomesta pääosin suoraan viljelijöiltä. Raision tavarantoimittajien eettiset periaatteet on lisätty osaksi viljelysopimuksia.
Edellytämme tavarantoimittajien eettisten periaatteiden (Supplier Code of Conduct) noudattamista kaikilta toimittajilta.	95 % raaka-aineista, pakkauksista ja alihankinnasta hankittiin periaatteisiin sitoutuneilta toimittajilta vuonna 2018.

TAVOITE	TOTEUMA
Edellytämme tavarantoimittajien vastaavan itsearviointikyselyyn (Supplier Self-Assessment Questionnaire) vähintään joka kolmas vuosi.	Toimintatapa vakiinnutettu koko konserniin. Vuonna 2017 toteutettiin laaja projekti, jossa itsearviointikyselyt kerättiin toimittajilta. Kysely on osa toimittajien arviointiprosessia.
Jatkamme ProTerra- tai RTRS-sertifioitun soijan hankintaa.	Tavoite saavutettu. Raisio on käyttänyt sertifioitua soijaa vuodesta 2014.
Olemme sitoutuneet GMO-vapaiden raaka-aineiden käyttöön.	Raision elintarvikkeiden ja kalanrehujen tuotantoketju on aina ollut GMO-vapaa.
Käytämme vain vastuullista palmuöljyä. Elintarvikkeissa käytettävän palmuöljyn vastuullisuutta parannetaan siirtymällä fyysisesti jäljitettävään palmuöljyyn.	Tavoite saavutettu. Elintarvikkeissa 100 % vastuullisuussertifioitua palmuöljyä. Massatase- ja erilliskäsitellyn palmuöljyn osuus oli 60 % Raision käyttämästä palmuöljystä vuonna 2018.
Käytämme vain UTZ-sertifioitua kaakaota elintarvikkeissamme.	Raision käyttämästä kaakaosta 80 % oli UTZ-sertifioitua vuonna 2018.
Vähennämme entisestään raaka-ainehankintoja riskimaiksi luokitelluista maista.	Kartoitimme riskimaista hankitut raaka-aineet BSCI-riskimaalukuituksen mukaisesti vuonna 2016. Hankimme raaka-aineet aina mahdollisuuksien mukaan matalan riskin maista.
Tehostamme energiankäyttöä.	Energiatehokkuustoimenpiteistä huolimatta energian kokonaiskulutus kasvoi seurantakaudella. Jatkamme työtä energiatehokkuuden parantamiseksi.
Teemme energia-auditointeja kaikissa tuotantolaitoksissamme vähintään joka toinen vuosi.	Työ käynnissä.
Analysoimme materiaalitehokkuutta raaka-aineiden ja muiden tuotantopanosten osalta. Vähennämme hävikkiä tuotantolaitoksissamme.	Raisio on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä elintarviketeollisuuden materiaalitehokkuussitoumusta. Raision tuotantojen sivuvirtoja, kuten kauran kuorta hyödynnetään tehokkaasti ja pyrimme minimoimaan materiaalihävikkiä.
Käytämme tuotepakkauksissamme vain kierrätettäväksi kelpaavia materiaaleja.	Yli puolet kuluttajatuotteidemme pakkauksista on kierrätettävää kartonkia ja loput pääosin muovia, jonka kierrätettävyys vaihtelee eri markkinoilla.

TAVOITE	TOTEUMA
Jatkamme ympäristöä ja asiakkaitamme hyödyttävien innovaatioiden kehittämistä ja kaupallistamista.	Vuonna 2016 lanseerattu Baltic Blend -rehuinnovaatio alentaa tutkitusti kalanviljelyn vesistöjen fosforikuormitusta ja kierrättää Itämeren ravinteita. Elovena Muru -kaurajauhis on proteiinipitoinen ja helppokäyttöinen kasviproteiinituote.

Terveellisempi ruoka 2016 - 2018

TAVOITE	TOTEUMA
Elintarvikkeistamme 2/3 on terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään.	69 % elintarvikkeistamme oli terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään vuoden 2018 lopussa.
Kehitämme eläinten ja ihmisten hyvinvointia edistäviä kalanrehuinnovaatioita.	Vuonna 2016 lanseerattu Benella-kala ruokitaan Raision ruokintakonseptilla, joka varmistaa kalan hyvien EPA- ja DHA-rasvahappojen suositusten mukaisen määrän.
Ylläpidämme BRC-sertifioinnin elintarviketuotantolaitoksilla.	Tavoite saavutettu.
Raisioaquan tavoitteena on erinomainen rehujen reseptitarkkuus.	Reseptitarkkuus ja tuotelaatu ovat parantuneet muun muassa kalanrehutehtaan investoinnin myötä.
Julkisten takaisinveltojen määrä nolla.	Tavoite saavutettu.

Työturvallisuus ja -hyvinvointi 2016 - 2018

TAVOITE	TOTEUMA
Työtapaturmatiheyden jatkuva laskeminen	Tapaturmien määrä laskenut. Vuonna 2018 otettiin käyttöön ennakoivat turvallisuusmittarit ja kehitettiin turvallisuuskulttuuria.
Sairauspoissaolojen jatkuva pieneneminen	Tavoite saavutettu. Henkilöstön keskimääräinen sairauspoissaolomäärä 2,0 % teoreettisesta työajasta vuonna 2018.

TAVOITE	TOTEUMA
Henkilöstötyytyväisyyden parantuminen	Vertailukelpoisia henkilöstötutkimuksen tuloksia ei saatavilla. Viimeisimmässä tutkimuksessa vuonna 2017 työttytyväisyys oli hyvällä tasolla (3,9/5).
Jatkuva henkilöstön kehittyminen ja kehityskeskustelujen kattavuus kohti sadan prosentin tavoitetta	Kehityskeskusteluiden kattavuus 90 %

Raision uusi vastuullisuusohjelma 2019 - 2023

Vuonna 2018 luotiin päälinjat uudelle vastuullisuusohjelmalle eli Hyvän ruuan ohjelmalle vuosille 2019 - 2023. Uusi ohjelma ja sen päätavoitteet luotiin sidosryhmäanalyysin pohjalta Raision eri toimintojen yhteistyönä. Ohjelmassa määritellään viisi teemaa, joissa Raisio haluaa kasvaa vastuullisuuden edelläkävijäksi: ympäristöystävälliset pakkaukset, terveellinen ruoka, terveellisen ruuan ammattilaiset, ilmastonmuutos ja hiilineutraalius sekä kestävä ruokaketju.

Hyvän ruuan ohjelma on osa konsernin Terveellisen kasvun strategiaa, jonka yhtenä tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä. Ohjelma asettaa kunnianhimoiset tavoitteet Raision vastuullisuustyölle ja sen toteuttaminen on aloitettu vuoden 2019 alussa.

Hyvän ruuan ohjelman 2019 - 2023 tavoitteet

Ympäristöystävälliset pakkaukset

Luovumme kuluttajatuotteiden muovipakkauksista, ja kaikki kuluttajapakkauksemme ovat kierrätettäviä vuoteen 2023 mennessä. Haluamme olla ympäristöystävällisesti pakattujen ruokien edelläkävijä.

- Etsimme ympäristöystävällisemmät ratkaisut muovipakkauksillemme
- Autamme kuluttajia kierrättämään pakkaukset selkeämmillä kierrätysohjeilla
- Edistämme entisestään pakkausten kierrätettävyyttä

Terveellinen ruoka

Teemme aidosti terveellistä ruokaa. Vuonna 2023 tuotteistamme vähintään 80 prosenttia on terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään.

- Kehitämme Raision kriteerejä terveelliselle ruualle, jotta tuotteemme ovat ravitsemussuosittelun mukaisia
- Keskitymme erityisesti Benecol- ja Elovena-tuotteiden terveellisyteen

- Meillä on kyky kehittää terveellisiä elintarvikkeita kasvavaan kansainväliseen kuluttajakysyntään

Terveellisen ruuan ammattilaiset

Tähtäämme erinomaiseen työntekijäkokemukseen ja tuemme henkilöstömme terveellistä elämäntapaa.

- Järjestämme mm. terveyden teemapäiviä ja ravitsemuskoulutuksia henkilöstölle
- Edistämme työhyvinvointia tavoitteellisesti
- Palkitsemme henkilöstöämme hyvin tehdystä työstä
- Laadimme jokaiselle raisiolaiselle osaamisen kehittämisen suunnitelman

Ilmastonmuutos ja hiilineutraalius

Pyrimme hiilineutraaliin tuotantoon viimeistään vuonna 2023. Jatkamme tavoitteellista työtämme hiilijalanjälkemme pienentämiseksi.

- Panostamme omien tuotantolaitostemme hiilineutraaleihin energiaratkaisuihin
- Kannustamme alihankkijoitamme hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen
- Lisäämme läpinäkyvyyttä toimitusketjumme ympäristövaikutuksista

Kestävä ruokaketju

Edistämme koko toimitusketjumme vastuullisuutta ja edellytämme sitoutumista ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

- Kehitämme hankintaamme yhä vastuullisemmaksi
- Edellytämme läpinäkyvyyttä alihankintana teetettyjen tuotteiden arvoketjuissa
- Arvioimme ihmisoikeusriskejä toimintaketjussamme
- Vähennämme palmuöljyä sisältävien tuotteiden määrää

Vastuulliset toimintaperiaatteet ja politiikat

Vastuullisuuden edistäminen ja vastuullinen toimintatapa ovat osa jokaisen raisiolaisen työtä. Raision visio ja strategia ohjaavat Raision vastuullisuustyötä ja sen painopisteet määrittellään olennaisuusarviossa. Lisäksi Raisiolla on vastuullista toimintatapaa määritteleviä periaatteita ja politiikkoja.

[Raisio-konsernin yleiset toimintaperiaatteet](#)

[Laatu-, ympäristö-, terveys- ja turvallisuuspolitiikka](#)

[Raisio-konsernin tavarantoimittajien eettiset periaatteet](#)

[Raision tietosuojakäytäntö](#)

[Raision tiedonantopolitiikka](#)

Raision yleiset toimintaperiaatteet koskevat kaikkea konsernin liiketoimintaa, koko henkilöstöä, johtoa, hallitusta ja hallintoneuvostoa. Yleiset toimintaperiaatteet ohjaavat raisiolaisten jokapäiväistä työtä ja asettavat perustan kannattavalle ja vastuulliselle liiketoiminnalle.

Raisio on sitoutunut [UN Global Compact](#) -vastuullisuusaloitteeseen ja sen kymmeneen periaatteeseen, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työsäädöksiä, ympäristöä ja lahjontaa.

Raisiolla on myös sisäisiä ohjeistuksia esimerkiksi lahjonnan vastaisuudesta ja eturistiriitojen välttämisestä.

Toiminnan eettisyyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä neuvonanto

Eettinen toimintatapa määrittellään Raision yleisissä toimintaperiaatteissa, joista järjestetään henkilöstölle säännöllisesti koulutusta. Verkkokoulutus henkilöstölle ja johdolle Raision yleisistä toimintaperiaatteista on pakollinen kaikille raisiolaisille ja se on saatavilla kolmella kielellä. Vuoden 2018 lopussa 79 prosenttia raisiolaisista oli suorittanut koulutuksen.

Raisiolaiset saavat tukea eettiseen ja lainmukaiseen toimintaan liittyvissä kysymyksissä ensisijaisesti omalta esimieheltään ja yhtiön lakiosastolta.

Raisiolla on selkeä ohjeistus väärinkäytöksiä ilmoittamisesta. Henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä tai niiden epäilyistä omalle esimiehelleen tai tämän esimiehelle. Työntekijät voivat raportoida epäilemistään väärinkäytöksistä myös erilliseen sähköpostiosoitteeseen, jonne tulleet ilmoitukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ottaen huomioon paikallisen lainsäädännön vaatimukset.

Vastuullisuuden johtamismalli

Raision vastuullisuustyön roolit ja vastuut on esitetty taulukossa alla.

Hallitus	Valvoo vastuullisuuden toteutumista ja vahvistaa olennaiset teemat.
Toimitusjohtaja	Vastaa Raisio-konsernin yritys vastuusta osana yhtiön strategiaa.
Konsernin johtoryhmä	Käsittelee vastuullisuusohjelman eli Hyvän ruuan ohjelman etenemistä ja olennaisuusarviota säännöllisesti.
Vastuullisuuden projektiryhmät	Hyvän ruuan ohjelman viiden pääprojektin projektiryhmät vastaavat toimenpiteiden käytännön organisoinnista ja toteutuksesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta.
Konsernaviestintä ja yritys vastuu	Johtaa ja kehittää Raisio-konsernin yritys vastuutyötä ja siihen liittyviä toimintatapoja. Konsultoi ja auttaa liiketoimintoja kehittämään vastuullisuuttaan Raision vastuullisuusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Vastaa vastuullisuusraportoinnista ja -viestinnästä.

Jatkuva sidosryhmädialogi

Raision ja yhtiön sidosryhmien välinen vuoropuhelu on tärkeä osa yhtiön toimintaa. Raision vastuullisuustyön tärkeimpiä teemoja eli olennaisuusarviota tarkennetaan vuosittain sidosryhmädialogin pohjalta. Jatkuva avoin vuorovaikutus on keskeinen osa Raision yritys vastuun johtamista.

Loppuvuodesta 2017 Raisio toteutti laajan sidosryhmäanalyysin, johon osallistui 1400 kuluttajaa, asiakasta, työntekijää ja sijoittajaa yhtiön tärkeimmiltä markkinoilta. Sidosryhmäanalyysin tuloksista johdettiin tärkeimmät teemat uuteen vastuullisuusohjelmaan vuosille 2019 - 2023.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu tärkeimmät sidosryhmät ja tavat, joilla heidän kanssaan käydään dialogia. Taulukkoon valitut sidosryhmät on tunnistettu Raision liiketoimintojen kanssa.

SIDOSRYHMÄ	VUOROVAIKUTUSKANAVA
Henkilöstö	Jatkuva ja avoin vuorovaikutus työyhteisössä, kehityskeskustelut, henkilöstöinfot, esimieskirjeet, intranet, mielipidekyselyt, työryhmät
Kuluttajat	Kuluttajapalvelu, konsulentit, Sunnuntai-klubi ja Elovena-kerho, sosiaalinen media, brändien verkkosivut ja vastuullisuusviestintä verkossa, uutiskirjeet, mainonta, mediaviestintä, kuluttajatutkimukset
Asiakkaat (Terveelliset elintarvikkeet) mm. vähittäiskauppa, tukkukauppa, leipomot ja teollisuus, suurkeittiöt, vienti, yrityspartnerit	Suorat asiakaskontaktit, verkkosivut, extranet, tapahtumat, messut
Asiakkaat (Raisioaqua) Kalankasvattajat	Suorat kontaktit, tuottajatilaisuudet, nettisivut, asiakaslehti AquaMakasiini
Omistajat	Tapaamiset, tilaisuudet, yhtiökokous, pörssitiedotteet ja julkaisut, vuosikatsaus ja yritysraportti, verkkosivut
Institutionaaliset sijoittajat ja analyytikot	Roadshowt, sijoittajataapaamiset ja -tilaisuudet, Capital Markets Day, pörssitiedotteet ja julkaisut, taloudelliset raportit, vuosikatsaus ja yritysraportti
Rahoittajat	Tapaamiset, pörssi- ja lehdistötiedotteet, julkaisut, tilinpäätös, taloudelliset raportit
Viranomaiset	Tapaamiset, vaikuttaminen järjestöissä, kts. Raision jäsenyydet

SIDOSRYHMÄ	VUOROVAIKUTUSKANAVA
Alihankkijat	Suorat kontaktit, tapaamiset, auditoinnit, tavarantoimittajien eettiset periaatteet, alihankkijoiden itsearviointilomake
Tavarantoimittajat, sopimusviljelijät	Suorat kontaktit, tapaamiset, auditoinnit, tavarantoimittajien eettiset periaatteet, tavarantoimittajien itsearviointilomake, sopimusviljelijäpäivät ja -tilaisuudet, messut ja seminaarit,
Yhteistyökumppanit	Suorat kontaktit, tapaamiset
Media	Suorat kontaktit, tapaamiset, haastattelut, lehdistötilaisuudet, seminaarit, tiedotteet, sosiaalinen media, verkkosivut
Lähiyhteisöt	Tilaisuudet, yritysvierailut, verkkosivut, hankkeet (esim. Varsinais-Suomen Yrityskylä ja Elovena Voimapäivä)
Oppilaitokset	Kummikoulut, puhujavierailut, yritysvierailut, projektityöt
Yliopistot ja korkeakoulut	Henkilökohtaiset kontaktit, tutkimusyhteistyö, projektityöt, yhteistyö Raision Tutkimussäätiön kautta
Järjestöt ja jäsenyydet	Tapaamiset, Raision edustukset ja jäsenyydet järjestöissä, verkkosivut
Ruoan, ravitsemuksen ja terveyden asiantuntijat	Tapaamiset, uutiskirjeet, esitteet, yhteistyö järjestöissä
Ammattiliitot	Tapaamiset, sopimukset, yhteistyö muiden yritysten kanssa, kehitysprojektit

Raisio jäsenyydet järjestöissä

Raisio Oyj tai sen tytäryhtiöt ovat jäseniä seuraavissa järjestöissä:

- ETL, Elintarviketeollisuusliitto
- ETS, Elintarviketieteiden Seura
- CLC, Climate Leadership Coalition
- FBTA, Finnish Business Travel Association – Suomen liikematkayhdistys
- FEFAC, European Feed Manufacturers' Federation
- Funktionaalisten elintarvikkeiden kehittämiskeskus
- Food and Drink Federation (Iso-Britannia)
- Food Drink Ireland (IBEC)
- Gafta, The Grain & Feed Trade Association
- Huoltovarmuuskeskus
- ICC, International Chamber of Commerce
- IGD - Institute of Grocery Distribution (Iso-Britannia)
- International Plant Sterols and Stanols Association (IPSSA)
- Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys
- MMM, Vilja-alan yhteistyöryhmä
- Pro Ruis ry
- Ravitsemusterapeuttien yhdistys
- RTRS, Roundtable of Responsible Soy
- RSPO, Roundtable on Sustainable Palm Oil
- Suomalaisen Työn Liitto
- Suomen Anti-Piratismiyhdistys ry
- Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- Suomen Kaurayhdistys ry
- Suomen Logistiikkayhdistys
- Suomen Maataloustieteellinen seura
- Suomen Pakkausyhdistys
- Suomen Teollisuusosuusliiton yhdistys ry
- Turun Kauppakamari
- Turun Kauppakorkeakouluseura ry
- Ålands Fiskodlarförening rf

Hyvää ruokaa vastuullisista raaka-aineista

Raision käyttämistä raaka-aineista lähes 90 prosenttia on kasvipohjaisia. Kehitämme hankinnan vastuullisuutta määrätietoisesti ja varmistamme toiminnan eettisyyttä sekä ympäristöystävällisyyttä koko toimitusketjussa.

Keskeistä 2018

- Raision alihankinnoista, raaka-aineista ja pakkauksista 95 prosenttia hankittiin Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin (Supplier Code of Conduct) sitoutuneilta toimittajilta.
- Ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat integroitiin vahvemmin Raision auditointikriteereihin.
- Raaka-aineiden raportointi laajennettiin koskemaan myös alihankintana valmistettuja Raision brändituotteita.

Vuodesta 2018 alkaen raportoimme brändituotteidemme valmistukseen käytetyt raaka-aineet omasta tuotannostamme ja alihankkijoiden osalta. Aiemmin alihankkijoiden käyttämistä raaka-aineista raportoitin vain palmuöljy, soija ja kaakao. Raisio edellyttää alihankkijoiltaan hankinnan vastuullisuutta ja käytettävien raaka-aineiden jäljitettävyyttä. Kaikki Raision alihankkijat sijaitsevat Euroopassa.

Hankinnan vastuullisuuden varmistaminen ja kehittäminen on Raisiolle tärkeää, sillä monet yhtiön vastuullisuusriskit liittyvät erityisesti toimitusketjuun. Keskeiset keinot edistää toimitusketjun vastuullisuutta ovat tavarantoimittajien sitouttaminen eettisiin periaatteisiin, toimittajien auditoinnit, jäljitettävyyden varmistaminen ja hankintojen vähentäminen riskimaista sekä sertifioitujen raaka-aineiden käyttö.

90 % raaka-aineista kasvipohjaisia.

Edellytämme toimittajien sitoutuvan Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin (Raisio Supplier Code of Conduct). 95 prosenttia Raision raaka-aineista, alihankinnasta ja pakkauksista hankittiin toimittajilta, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin.

Raision omiin brändituotteisiin käytetyt raaka-aineet v. 2018

Vastuullista viljaa

Viljat ovat Raisio-konsernin suurin raaka-aineryhmä. Niiden osuus volyymissa kaikista konsernin raaka-aineista on kolme neljäsosaa ja niitä käytetään muun muassa Elovena-, Sunnuntai- ja Torino-tuotteisiin sekä kalanrehuihin. Viljoista noin 90 prosenttia hankitaan Suomesta, pääosin suoraan viljelijöiltä. Raisio on tehnyt tiivistä yhteistyötä viljelijöiden kanssa jo 80 vuotta. Suomalaisessa viljantuotannossa avainasemassa ovat

perhetilat, joilta ostamme viljan suoraan ilman välikäsiä. Lyhyt toimitusketju takaa viljan jäljitettävyyden ja näkyvyyden alkutuotantoon. Perhetiloilla käytetään hyvin vähän ulkopuolista työvoimaa.

Valtaosa suomalaisista maataloista kuuluu maatalouden ympäristöohjelmaan, joka sisältää sitovia säädöksiä muun muassa lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä. Viljatilojen ympäristövastuuta edistävät myös EU-tukien ehdot, jotka koskevat muun muassa luonnon monimuotoisuutta. Raision viljelysopimusehdoissa kielletään lisäksi yhdyskuntalietteiden käyttö lannoitteena sekä glyphosaatin käyttö kasvukauden aikana.

Raisio analysoi käyttämistään viljoista muun muassa kasvinsuojeluaineiden jäämät, raskasmetallit ja hometoksiinit. Vain tarkat laatuvaatimukset täyttävät viljat hyväksytään elintarvikkeiden raaka-aineiksi. Vuonna 2018 Raisio käynnisti sopimusviljelijöiden auditointiohjelman.

Riskiarviointi ohjaa sertifioitujen raaka-aineiden käyttöä

Viljojen lisäksi Raision merkittäviä raaka-aineryhmiä ovat maito, kalajauho ja -öljy sekä öljyt ja rasvat, jotka hankitaan pääosin pitkäaikaisilta eurooppalaisilta kumppaneilta. Pieni osa yhtiön käyttämistä raaka-aineista on saatavilla vain korkeamman riskin maista, ja silloin kiinnitetään erityistä huomiota toimittajan toimintatapoihin.

Yhtiön riskikartoituksen mukaan toiminnan mahdolliset ihmisoikeusriskit liittyvät toimitusketjuun. Raisio käyttää hankintojensa ihmisoikeusriskien arviointiin BSCI:n riskimaaluokitusta, joka ohjaa tekemään hankintoja matalan riskin maista. Suurin osa Raision raaka-aineista ja palveluista hankitaan ihmisoikeuksien kannalta matalan riskin alueilta, kuten Suomesta ja Keski-Euroopasta.

Raisio on tunnistanut soijan, palmuöljyn ja kaakaon tuotantoon liittyviä sosiaalisia, ihmisoikeus- ja ympäristöriskejä. Siksi Raision linjaus on käyttää vain vastuullisuussertifioituja soijaa, palmuöljyä ja kaakaota.

Käytämme kalanrehuissa pääasiassa Itämeren silakasta ja kilohailista Suomessa valmistettua kalajauhoa ja -öljyä. Luonnonvarakeskuksen mukaan Itämeren elinvoimaiset silakka- ja kilohailikannat on todettu kestäviksi, joten lähirehun valmistaminen ei ole haitaksi luonnon kalakannoille.

Vastuullisuusohjelman 2016 - 2018 tavoitteiden toteutuminen

TAVOITE	TOTEUTUMA
Kehitämme tärkeimpien raaka-aineidemme vastuullista hankintaa entisestään. Eniten käyttämiämme raaka-aineita ovat viljat, erityisesti kaura ja vehnä.	75 % omien tuotteidemme raaka-aineista oli viljoja. Viljoista lähes 90 % hankitaan Suomesta pääosin suoraan viljelijöiltä. Raision tavarantoimittajien eettiset periaatteet on lisätty osaksi viljelysopimuksia.
Edellytämme tavarantoimittajien eettisten periaatteiden (Supplier Code of Conduct) noudattamista kaikilta toimittajilta.	95 % raaka-aineista, pakkauksista ja alihankinnasta hankittiin periaatteisiin sitoutuneilta toimittajilta vuonna 2018.

TAVOITE	TOTEUTUMA
Edellytämme tavarantoimittajien vastaavan itsearviointikyselyyn (Supplier Self-Assessment Questionnaire) vähintään joka kolmas vuosi.	Toimintatapa vakiinnutettu koko konserniin. Vuonna 2017 toteutettiin laaja projekti, jossa itsearviointikyselyt kerättiin toimittajilta. Kysely on osa toimittajien arviointiprosessia.
Jatkamme ProTerra- tai RTRS-sertifioidun soijan hankintaa.	Tavoite saavutettu. Raisio on käyttänyt sertifioitua soijaa vuodesta 2014.
Olemme sitoutuneet GMO-vapaiden raaka-aineiden käyttöön.	Raision elintarvikkeiden ja kalanrehujen tuotantoketju on aina ollut GMO-vapaa.
Käytämme vain vastuullista palmuöljyä. Elintarvikkeissa käytettävän palmuöljyn vastuullisuutta parannetaan siirtymällä fyysisesti jäljitettävään palmuöljyyn.	Tavoite saavutettu. Elintarvikkeissa 100 % vastuullisuussertifioitua palmuöljyä. Massatase- ja erilliskäsitellyn palmuöljyn osuus oli 60 % Raision käyttämästä palmuöljystä vuonna 2018.
Käytämme vain UTZ-sertifioitua kaakaota elintarvikkeissamme.	Raision käyttämästä kaakaosta 80 % oli UTZ-sertifioitua vuonna 2018.
Vähennämme entisestään raaka-ainehankintoja riskimaiksi luokitelluista maista.	Kartoitimme riskimaista hankitut raaka-aineet BSCI-riskimaaluokituksen mukaisesti vuonna 2016. Hankimme raaka-aineet aina mahdollisuuksien mukaan matalan riskin maista.

Raision omiin brändituotteisiin käytetyt raaka-aineet v. 2018

Ympäristövastuun keskiössä energia, hiilidioksidipäästöt ja materiaalitehokkuus

Raisio huomioi ympäristövaikutukset laajalti toiminnassaan ja edellyttää myös tavarantoimittajiltaan aktiivista työtä ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Raision ympäristövastuun painopisteet ovat energiankulutuksen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen sekä materiaalitehokkuuden parantaminen. Konsernin merkittävin ympäristöriski on ilmastonmuutos.

Raisio raportoi omasta tuotannostaan syntyvät ympäristövaikutukset jatkuvien liiketoimintojen osalta. Raisiolla oli vuonna 2018 neljä tuotantolaitosta, jotka kaikki sijaitsevat Suomessa.

Raisio toimii säädösten ja määräysten mukaisesti. Konsernin toimipisteissä ei ollut ympäristövahinkoja eikä konserni saanut sakkoja tai sanktioita ympäristölainsäädännön rikkomuksista vuonna 2018.

Raision tuotantolaitokset eivät sijaitse suojelluilla luontoalueilla tai korkean biodiversiteettiarvon alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä. Kaikilla Raision tuotantolaitoksilla on ISO 14001 -ympäristösertifiointi.

Vastuullisuusohjelman 2016 - 2018 tavoitteiden toteutuminen

TAVOITE	TOTEUMA
Tehostamme energiankäyttöä	Energiatehokkuustoimenpiteistä huolimatta energian kokonaiskulutus kasvoi seurantakaudella. Jatkamme työtä energiatehokkuuden parantamiseksi.
Teemme energia-auditointeja kaikissa tuotantolaitoksissamme vähintään joka toinen vuosi	Työ käynnissä.
Analysoimme materiaalitehokkuutta raaka-aineiden ja muiden tuotantopanosten osalta. Vähennämme hävikkiä tuotantolaitoksissamme.	Raisio on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä elintarviketeollisuuden materiaalitehokkuussitoumusta. Raision tuotantojen sivuvirtoja, kuten kauran kuorta hyödynnetään tehokkaasti ja pyrimme minimoimaan materiaalihävikkiä.

TAVOITE	TOTEUMA
Käytämme tuotepakkauksissamme vain kierrätettäväksi kelpaavia materiaaleja.	Yli puolet pakkauksistamme on kierrätettävää kartonkia ja loput pääosin muovia, jonka kierrätettävyys vaihtelee eri markkinoilla.
Jatkamme ympäristöä ja asiakkaitamme hyödyttävien innovaatioiden kehittämistä ja kaupallistamista.	Vuonna 2016 lanseerattu Baltic Blend -rehuinnovaatio alentaa tutkitusti kalanviljelyn vesistöjen fosforikuormitusta ja kierrättää Itämeren ravinteita. Raision uusi innovaatio kaurasta on Elovena Muru –kaurajauhis, joka on proteiinipitoinen ja helppokäyttöinen kasviproteiinituote.

Raision ympäristövaikutukset

Energia ja hiilidioksidipäästöt

Energiatehokkuuden parantaminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ovat Raision tärkeimmät ympäristötavoitteet. Raisio on mukana Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa Suomessa. Yhtiön tavoitteena on vähentää kokonaisenergiankulutusta neljä prosenttia vuoden 2015 tasosta vuoden 2020 loppuun mennessä.

Vuonna 2018 kokonaisenergiankulutus nousi 3 prosenttia vuodesta 2017. Osasyynä energiankulutuksen nousuun on lämmöntuotannon siirtyminen omaan bioenergialaitokseen. Oman energiantuotannon osuus vuonna 2018 oli noin 55% Raision kokonaisenergiankulutuksesta.

Energiatehokkuustoimenpiteitä tehdään kaikissa Raision tuotantolaitoksissa sekä isommissa toimistorakennuksissa. Esimerkiksi lauhteenpalautusjärjestelmää laajennettiin Raision tehdasalueella loppuvuodesta 2018. Lauhteenpalautusjärjestelmä säästää sekä vettä että energiaa.

Vuonna 2018 Raision tehdasalue saavutti hiilineutraaliuden alueen bioenergialaitoksen ja hiilineutraalin sähkön ansiosta. Lisäksi yhtiön kokonaishiilidioksidipäästöt pienenivät 75% vuodesta 2017. Kaikesta Raisio-konsernin käyttämästä energiasta noin 90 prosenttia tuotettiin hiilineutraalisti vuonna 2018.

Raision uuden vastuullisuusohjelman hiilidioksidipäästötavoitteena on neljän prosentin vähennys vuoden 2017 tasosta vuoden 2020 loppuun mennessä sekä tuotantojen hiilineutraalius vuoden 2023 loppuun mennessä.

Raportoinnin laajuus: Konsernin jatkuvat liiketoiminnot 2016 - 2018.

Hiilidioksidipäästöt 2016-2018

	2016	2017	2018
Suorat CO ₂ e-päästöt, tonnia	0	250	450
Välilliset CO ₂ e-päästöt, tonnia	13 700	6 400	1 150
CO ₂ e-päästöt yhteensä, tonnia	13 700	6 650	1 600
CO ₂ e-päästöt, tonnia/tuotetonni	0,13	0,16	0,02

Raaka-aineet ja jätteet

Kaikki Raision käyttämät raaka-aineet ovat uusiutuvia ja niistä lähes 90 prosenttia on kasvipohjaisia. Tarkempi kuvaus yhtiön raaka-aineista löytyy [täältä](#).

Vuonna 2018 Raisio osallistui aktiivisesti Elintarviketeollisuuden materiaalitehokkuussitoumuksen valmistelutyöhön Suomessa ja allekirjoitti sitoumuksen ensimmäisten yritysten joukossa vuoden 2019 alussa. Valmistelun yhteydessä Raisio perehtyi tuotantojen materiaalitehokkuuden seuranta- ja parannusmahdollisuuksiin.

Materiaalitehokkuus tarkoittaa luonnonvarojen tehokasta käyttöä, sivuvirtojen parempaa hyödyntämistä, hävikin vähentämistä ja päästöjen ehkäisyä. Raision materiaalitehokkuustyön keskiössä ovat uusiutuvista materiaaleista valmistetut pakkaukset, elintarvike- ja ruokahävikin pienentäminen sekä tuotannon sivu- ja jätevirtojen parempi hyödyntäminen. Kaikki nämä toimet yhdessä vähentävät Raision ympäristökuormitusta.

Pääosa (95 %) yhtiön jätteistä on hyödynnettävää jätettä. Raision tavoitteena on lisätä jätteiden kierrätystä ja olla tuottamatta kaatopaikkajätettä. Vuonna 2018 tavoitetta ei saavutettu kaatopaikkajätteen osalta, koska tuotantolaitoksen remontin yhteydessä syntyi pieniä määriä kaatopaikkajätettä. Myös hyödynnettävän jätteen määrä on kasvanut. Raisio etsii aktiivisesti uusia käyttökohteita tuotannon nykyisille jätevirroille.

Vesi

Raisiossa vettä käytetään muun muassa teollisuushöyryn tuotantoon ja tuotannon prosesseihin. Pääosa Raision käyttämästä vedestä kuluu omaan energiantuotantoon eli teollisuushöyryn tuottamiseen. Teollisuushöyryä käytetään laajasti tuotannoissa sekä rakennusten lämmityksessä. Tuotannoissa vettä käytetään vähäisiä määriä. Koko konsernin osalta veden ominaiskulutus on vain noin 1,5 m³ /tuotetonni.

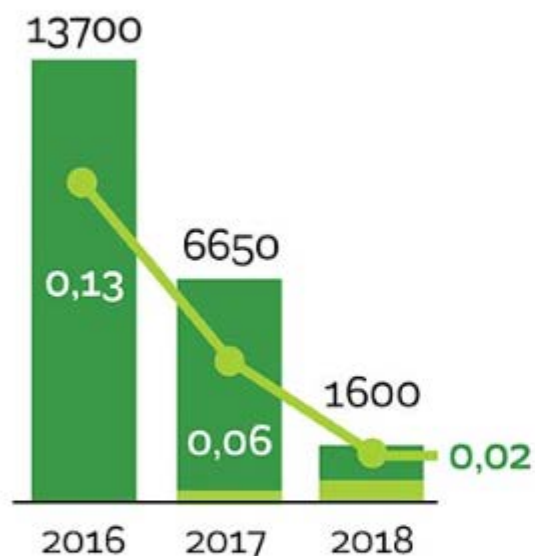
Veden käyttömääriä seurataan säännöllisesti ja sen käyttöä pyritään vähentämään entisestään. Esimerkiksi vuonna 2018 Raisio investoi teollisuushöyryn lauhteenpalautusjärjestelmään. Lauhteenpalautus tuo säästöjä sekä veden että energian kulutuksessa.

Kaikki Raision tuotantolaitokset sijaitsevat alueilla, joissa veden saatavuus tai saastuminen ei ole ongelma. Vesi kaikkiiin Raision tuotantolaitoksiin tulee kunnallisen vedenjakelun kautta.

Jätevettä syntyy Raision toiminnoissa kohtuullisen pieniä määriä, alle 0,5 m³ /tuotetonni. Jätevesi on kuitenkin määritelty merkittäväksi ympäristönäkökohdaksi Raision tehdasalueella, jossa jätevedet käsitellään omassa jäteveden esikäsittelylaitoksessa ennen niiden johtamista kunnalliseen viemäriverkostoon.

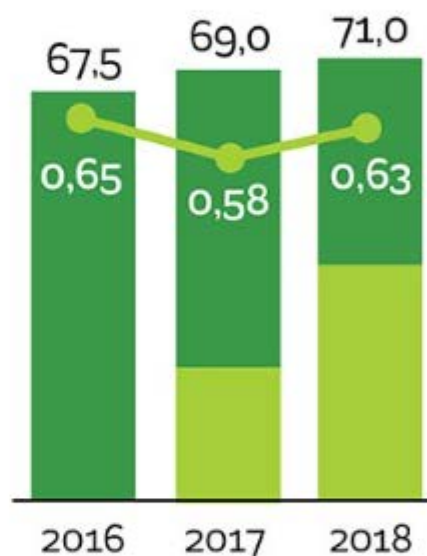
Esikäsittelylaitoksessa käsitellään myös muiden Raision tehdasalueella toimivien yhtiöiden tuotantolaitosten jätevedet. Jäteveden laatua seurataan viikoittain ja jäteveden määrälle asetettiin vuonna 2018 uudet, entistä kunnianhimoisemmat vähennystavoitteet. Tavoitteena on vähentää jäteveden ominaismäärää 5 % vuoden 2017 tasosta vuoden 2023 loppuun mennessä.

CO₂e-päästöt 2016 - 2018

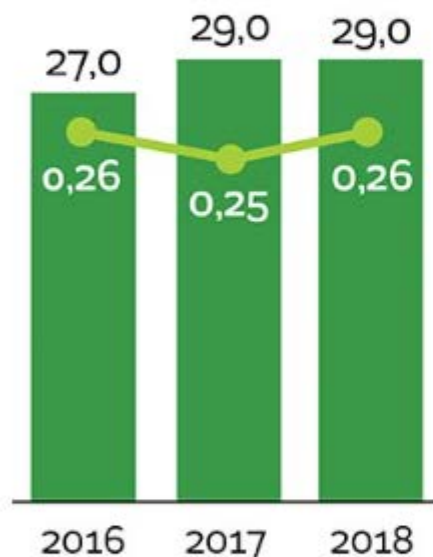
- Välilliset CO₂e-päästöt, tonnia
- Suorat CO₂e-päästöt, tonnia
- CO₂e-päästöt, kg/tuotetonni

Energia 2016 - 2018

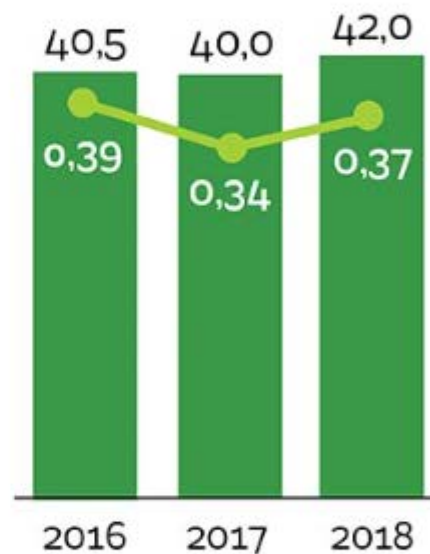
- Uusiutumaton energia, 1000 MWh
- Uusiutuva energia, 1000 MWh
- Energia, MWh/tuotetonni

Sähkö 2016 - 2018

● Sähkö, 1000 MWh
●—● Sähkö, MWh/tuotetonni

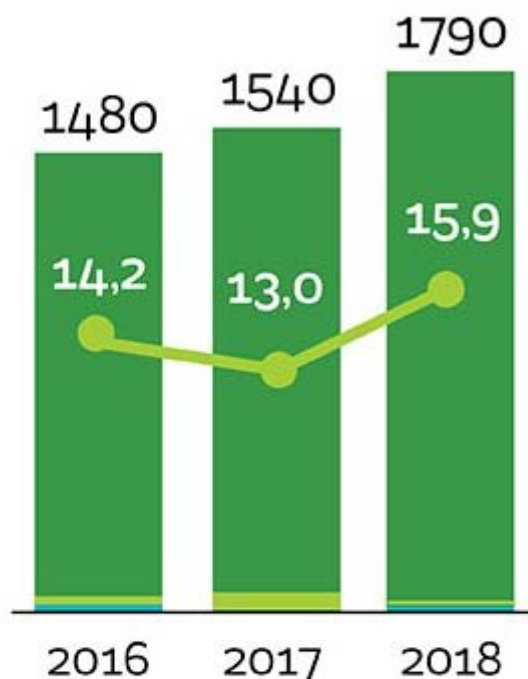
Lämpö 2016 - 2018

● Lämpö, 1000 MWh
●—● Lämpö, MWh/tuotetonni

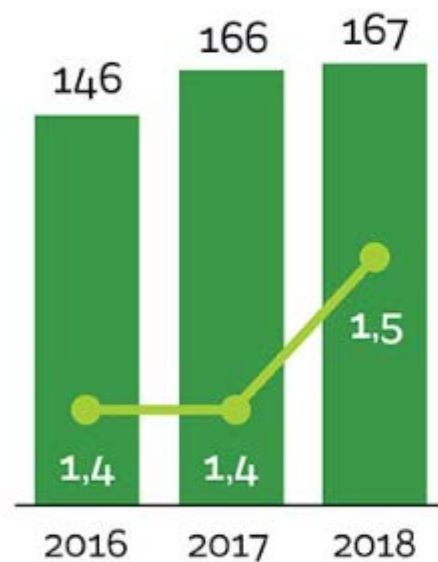
Jätteet

2016 - 2018

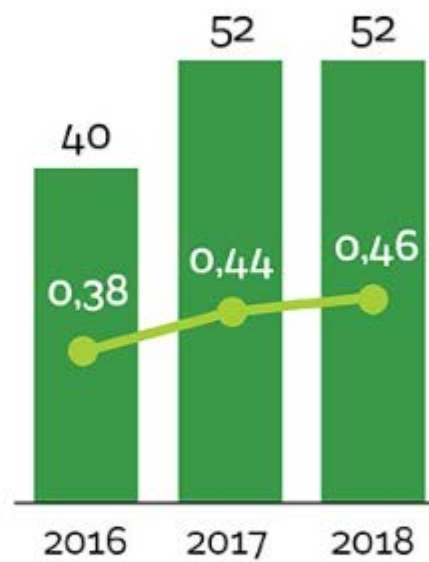
- Hyödynnettävät jätteet, tonnia
- Vaaralliset jätteet, tonnia
- Kaatopaikkajätteet, tonnia
- Jätteet, kg/tuotetonnei

Veden käyttö 2016 - 2018

● Vesi, 1000m³
●—● Vesi, m³/tuotetonna

Jätevesi 2016 - 2018

● Jätevesi, 1000m³
●—● Jätevesi, m³/tuotetonna

Benellan ekologisuudesta ja terveellisyydestä yhteiskunnallista lisäarvoa

Raisio selvitti ja mallinsi Benellan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Merkittävimmiä vaikuttavuusteemoiksi tunnistettiin Benellan kansanterveydellinen vaikutus ja Benellan positiiviset vaikutukset Itämeren ravinnekuormitukseen. Molemmat tukevat suoraan Benellan tuotelupausta: kala, joka tekee hyvää.

Benella Kirjolohien ruokintakonsepti takaa, että kalojen terveyttä edistävät EPA- ja DHA-rasvahapot ovat vähintään suositusten mukaisella tasolla. Vuonna 2017 tuotetuissa Benella Kirjoloissa oli EPA- ja DHA-rasvahappoja yhteensä jopa 152 000 suomalaisen vuositarpeeseen. Hyvien rasvahappojen riittävä saanti pienentää sydän- ja verisuonitautien riskiä ja auttaa samalla ehkäisemään niistä yhteiskunnalle aiheutuvia merkittäviä kustannuksia.

Benella hillitsee Itämeren rehevöitymistä

Benella Kirjolohet ruokitaan Raision Baltic Blend -kalanrehuilla. Rehujen raaka-aineena käytetään Itämeren runsaskantaista silakasta ja kilohailista valmistettua kotimaista kalajauhoa ja -öljyä. Silakan ja kilohailin käyttäminen rehuraaka-aineena pienentää merkittävästi kalankasvatuksen ravinnekuormitusta Itämeressä. Baltic Blend -kalanrehujen raaka-aineiden myötä Itämerestä poistetaan enemmän fosforia kuin koko Suomen kalankasvatus tuottaa ja pienennetään kalankasvatuksen aiheuttamaa vesistön typpikuormitusta 75 prosenttia. Benella Kirjolojen kasvatuksen myötä Itämerestä poistettiin fosforia 33 000 ihmisen vuotuista kuormitusta vastaava määrä vuonna 2017.

Valitsemalla lautaselleen Benella Kirjolojen kuluttaja tekee hyvän valinnan sekä oman terveytensä että Itämeren kannalta.

Benella hillitsee Itämeren rehevöitymistä

Benella Kirjolohtien Baltic Blend -rehun valmistukseen käytetään Itämerestä saatavia raaka-aineita. Kalajauhon valmistukseen käytettävän silakan ja kilohailin muodossa nostetaan jopa enemmän fosforia kuin kalankasvatus tuottaa ja pienennetään samalla toiminnan typpikuormitusta.

BENELLA KIRJOLOHEN
TUOTANTO POISTI
FOSFORIA ITÄMERESTÄ

2 700 kg

MÄÄRÄ VASTAA
ESIMERKIKSI KAARINAN
TAI MUUN NOIN

33 000

ASUKKAAN KAUPUNGIN
VUOTUISTA
FOSFORIPÄÄSTÖÄ.

FOSFORI JA TYPPI OVAT
MERILUONNOLLE TARPEELLISIA
RAVINTEITA, MUTTA LIIALISINA
AIHEUTTAVAT LUONNONVESIEN
REHEVÖITYMISTÄ.

VUONNA 2017
BENELLA KIRJOLOHTA

2,3 milj. kg

TUOTANNON
TYPPIKUORMAA
PIENENNETTIIN
66 000 KG ELI

75%

Tasapainoisen terveellistä ruokaa

Kuluttajat arvostavat terveyttä ja siksi olemme määrätietoisesti kehittäneet tuotevalikoimaamme terveellisemmäksi. Vastuullisuusohjelmamme 2016 - 2018 aikana olemme tuoneet markkinoille lukuisia terveellisiä uutuuksia sekä vähentäneet sokeria ja suolaa olemassa olevista tuotteista.

Keskeistä 2018

- Saavutimme tuotteidemme terveellisyystavoitteen: elintarvikkeistamme 69 (65) prosenttia oli terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään eli ne täyttivät terveellisyyskriteerimme. Vastuullisuusohjelman tavoite oli 2/3 terveellisiä tuotteita vuoden 2018 loppuun mennessä.
- Runsaasti kuitua ja proteiinia sisältävä kaurainnovaatio Elovena Muru Kaurajauhis lanseerattiin syksyllä 2018.
- Kestävästi kasvatetun ja terveellisen Benella-kalan saatavuus ja tunnettuus paranivat merkittävästi.

Raision strateginen fokus on terveellisessä ja hyvänmakuisessa ruuassa. Raisio tukeutuu ravitsemus-tieteen vahvistamiin ja yleisesti hyväksyttyihin käsityksiin terveellisestä ruuasta. Kiinnitämme erityistä huomiota tuotteiden hyvään makuun, täysjyväviljan ja kuidun määrään, rasvan laatuun sekä sokerin ja suolan määrään.

Tuotekehityksen tukena käytetään yhtiön omia tuoteryhmäkohtaisia terveellisyyskriteerejä, joissa huomioidaan kussakin tuoteryhmässä terveyden kannalta olennaiset asiat. Kriteeristö pohjautuu asiantuntijaryhmien laatimiin suosituksiin, kuten Sydänmerkki- ja Nyckelhålet-kriteereihin.

Raisio on tunnistanut ruuan terveellisyteen liittyväksi riskiksi kuluttajien kohtaaman erilaisten ravitsemusviestien tietotulvan, joka voi aiheuttaa epätietoisuutta terveellisistä valinnoista. Raisio viestii ravitsemuksesta ja tuotteiden terveellisyydestä vastuullisesti ravitsemussuosituksia noudattaen.

Raisiolla on kolesterolia alentavia Benecol-tuotteita sekä viljapohjaisia Elovena-, Nalle-, Sunnuntai-, Provena, Torino- ja Nordic-tuotteita. Yhtiön keskeiset brändit ovat Benecol ja Elovena, joiden brändilupaukseen liittyy vahvasti terveellisyys. Lisäksi Raisioaquan kalanrehuilla tuotetaan terveellistä ja ympäristöystävällistä Benella-kalaa.

Benecol-tuotteet alentavat kolesterolia tutkitusti, tehokkaasti ja turvallisesti. Elovena-tuotteiden hyvät ominaisuudet perustuvat ravitsemuksellisesti monipuoliseen täysjyväkauraan, jossa on ravintoaineita sopivassa suhteessa: hiilihydraatteja, proteiinia, rasvaa, kivennäisaineita ja B-vitamiineja.

Tuoteuutuuksia 2018

- Elovena Muru Kaurajauhis on helppokäyttöinen sekä sisältää runsaasti proteiinia ja kuitua.
- Elovena Valmispuurot pitävät näläntunteen poissa pitkään proteiinin ja kauran ansiosta.
- Kolesterolia alentavat kreikkalaistyylliset Benecol-jogurtit sopivat ruuanlaittoon ja välipalaksi.
- Benecol-välipalapatukat on kätevä ja helppo tapa kolesterolin alentamiseen.

Yhteistyö järjestöjen kanssa

- Raisio tekee yhteistyötä useiden sydänterveyttä edistävien organisaatioiden kanssa, kuten European Atherosclerosis Society, Heart UK:n ja Suomen Sydänliiton kanssa.
- Raisio ja Suomen Urheiluliitto (SUL) jatkoivat pitkäaikaista yhteistyötään lasten ravitsemus- ja liikuntakasvatuksessa. Elovena Voimapäiviä järjestettiin alakouluissa ympäri Suomea.

Vastuullisuusohjelman 2016 - 2018 tavoitteiden toteutuminen

TAVOITE	TOTEUMA
Elintarvikkeistamme 2/3 on terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään.	69 % elintarvikkeistamme oli terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään vuoden 2018 lopussa.
Kehitämme eläinten ja ihmisten hyvinvointia edistäviä kalanrehuinnovaatioita.	Vuonna 2016 lanseerattu Benella-kala ruokitaan Raision ruokintakonseptilla, joka varmistaa kalan hyvien EPA- ja DHA-rasvahappojen suositusten mukaisen määrän. Benella-kalan kasvatus pienentää kalankasvatuksen ravinnekuormitusta Itämerellä merkittävästi.

Tuotteidemme turvallisuus on etusijalla

Tuoteturvallisuutta varmistetaan kaikissa toimitusketjun vaiheissa tuotekehityksestä ja hankinnasta valmistukseen ja jakeluun. Tuotteiden laatua ja turvallisuutta edistetään sertifiointeilla, auditoinneilla, henkilöstön koulutuksella ja tehokkailla prosesseilla.

Keskeistä 2018

- Tuotteiden laatu oli hyvällä tasolla, eikä yhtään julkista tuotteiden takaisinvetoa ollut tarvetta toteuttaa.
- Omissa ja alihankkijoidemme tuotantolaitoksissa tehtiin useita ulkoisia ja sisäisiä auditointeja liittyen sertifiointeihin, tuotelaatuun ja raaka-aineiden jäljitettävyyteen.

Raision tavoitteena on valmistaa niin turvallisia ja laadukkaita tuotteita, ettei yhtään takaisinvetoa ole tarvetta tehdä. Jos tuotteessa kaikesta huolimatta havaitaan laatuongelma, takaisinvento tehdään viipymättä ja siihen johtaneet syyt tutkitaan huolellisesti.

Raision tuotantolaitosten sertifiointit

- Laatujärjestelmä ISO 9001
- Ympäristöjärjestelmä ISO 14001
- Tuoteturvallisuuden ja -laadun BRC-sertifikaatti elintarviketuotantolaitoksilla
- Luomutuotannon sertifikaatti elintarviketuotantolaitoksilla
- Kosher-sertifikaatti elintarviketuotantolaitoksilla
- Benecol-ainesosan valmistuksessa kosher- ja halal-sertifikaatit
- RSPO Supply Chain -sertifikaatti Nokian myllyllä

Sertifiointit ja laatujärjestelmät varmistavat turvallista tuotantoa. Ne takaavat osaltaan muun muassa jäljitettävyyssprosessiemme toimivuuden.

Vastuullisuusohjelman 2016 - 2018 tavoitteiden toteutuminen

TAVOITE	TOTEUMA
Ylläpidämme BRC-sertifiointin elintarviketuotantolaitoksilla.	Tavoite saavutettu.

TAVOITE	TOTEUMA
Raisioaqual tavoitteena on erinomainen rehujen reseptitarkkuus.	Reseptitarkkuus ja tuotelaatu ovat parantuneet muun muassa kalanrehutehtaan investoinnin myötä.
Julkisten takaisinvetojen määrä nolla.	Tavoite saavutettu.

Elovena Muru Kaurajauhis on Raision uusi kaurainnovaatio

Raisio toi syksyllä 2018 Suomen markkinoille uuden kaurainnovaation. Elovena Muru Kaurajauhis on helppokäyttöinen sekä sisältää runsaasti proteiinia ja kuitua. Uudenlainen ja terveellinen kasviproteiini sopii fleksaajille ja vegaaneille. Elovena Muru sisältää 41 prosenttia kauraa, mikä on reilusti enemmän kuin muissa kasviproteiinituotteissa.

Kotimaisen kauran lisäksi Elovena Muru Kaurajauhiksessa on vain neljää muuta raaka-ainetta: herneproteiinia, perunaproteiinia, suolaa ja vettä. Elovena Murussa on reilusti kuitua ja yhtä paljon proteiinia kuin jauheliassa. Tuote valmistetaan Suomessa.

Elovena Muru on neutraalin makuinen ja sitä voi käyttää jauhelihan tapaan, joten se sopii kaikille, jotka haluavat syödä enemmän kasvipohjaista ruokaa. Elovena Murulla voi esimerkiksi korvata osan reseptin jauhelihasta.

Käytä Elovena Murua jauhelihan tapaan

Kiinnostus kasviproteiineihin kasvussa

Kiinnostus kasvipohjaiseen ruokaan on vahvassa nousussa. Raision tekemän kuluttajatutkimuksen mukaan moni kuluttaja haluaa lisätä kasvisruoan osuutta ruokavaliossaan ja jo yli puolet kotitalouksista on ostanut lihattomia proteiinituotteita. Vuonna 2017 kasviproteiinituotteiden myynti Suomessa oli noin 17 miljoonaa euroa.

Myös kaurabuumi jatkuu vahvana. Esimerkiksi Raision Elovena-tuotteiden myynti on kolminkertaistunut kymmenen vuoden aikana. Elovena Muru Kaurajauhiksen myötä Raisio on vahvasti mukana nopeasti kasvavassa kasviproteiinituotteiden markkinassa.

Runsaasti kuitua ja proteiinia

Lisätietoja Elovena Murusta: www.muru.fi

Työhyvinvointi ja -turvallisuus

Vuonna 2018 edistimme työhyvinvointia määrittelemällä koko henkilöstön voimin yhtiön uudet arvot: rohkeus, reiluus ja innostus. Rakennamme yhdessä uutta raisiolaisuutta ja arvot ohjaavat meitä kohti tavoitekulttuuriamme. Työturvallisuutta paransimme keräämällä ennakoivia turvallisuushavaintoja ja kehittämällä toimintaa niiden mukaisesti.

Keskeistä 2018

- Henkilöstö osallistui Raision arvojen määrittelyyn arvotyöpajoissa ja lukuisissa keskusteluissa.
- Ennakoivat työturvallisuusmittarit otettiin käyttöön ja niiden avulla panostettiin työtapaturmien ennaltaehkäisyyn.

Raisio edistää työhyvinvointia panostamalla hyvään johtamiseen ja esimiestyöhön, toimivaan vuorovaikutukseen ja sisäiseen viestintään sekä hyvän ja luottamuksellisen työilmapiirin edistämiseen. Työhyvinvointia mitataan joka toinen vuosi henkilöstötutkimuksessa, joka seuraavan kerran toteutetaan vuonna 2019. Aiemman henkilöstötutkimuksen pohjalta aloitettuja kehittämishankkeita jatkettiin vuonna 2018.

Raision uudet arvot luovat pohjan yhtiön tekemiselle ja ohjaavat päätöksentekoa. Arvojen toteutumista arvioidaan vuosittain muun muassa tavoite- ja kehityskeskusteluissa sekä henkilöstötutkimuksessa. Arvojen pohjalta määriteltiin myös Raision johtamisen periaatteet tukemaan arvojen mukaista toimintaa käytännössä. Johtamisen periaatteista järjestettiin esimiehille koulutuksia ja esimiehet tekevät itsearviointia niiden mukaisesta toiminnasta tavoite- ja kehityskeskusteluissaan.

Työturvallisuuskulttuuria vahvistettiin

Raision turvallisuustyön painopisteenä on tapaturmien ennaltaehkäisy. Vuonna 2018 yhtiön työturvallisuuskulttuuria vahvistettiin useilla turvallisuuskoulutuksilla. Koulutuksissa painotettiin ennakoivien toimien kuten turvallisuushavaintojen ja läheltä piti -tilanteiden raportointia ja näiden perusteella tehtävien korjaavien toimenpiteiden tärkeyttä turvallisuustyössä. Yhtiössä otettiin käyttöön uusi turvallisuusraportoinnin työkalu, joka nopeuttaa ja helpottaa turvallisuustyön organisointia ja raportointia. Sen avulla erityisesti ennakoiviin havaintoihin pystytään reagoimaan nopeammin ja siten edistämään turvallisuutta.

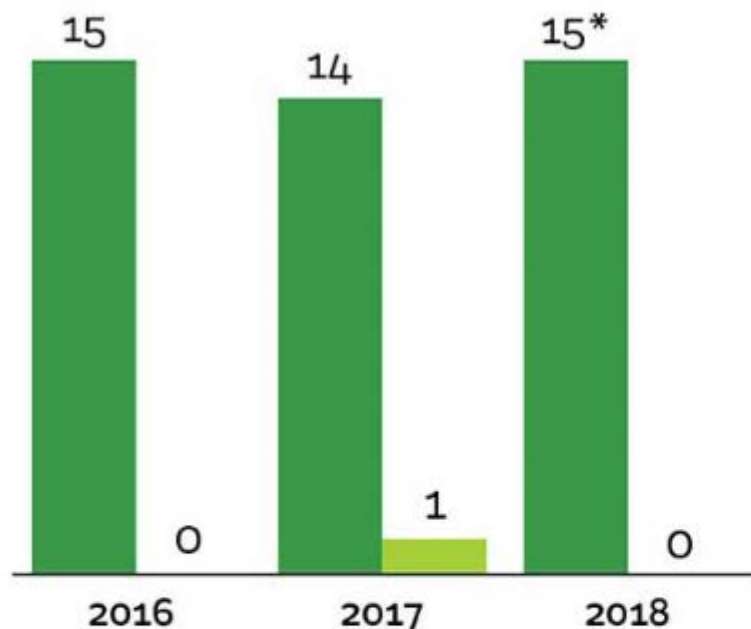
Teemme vuosittain toimintasuunnitelmat työympäristön turvallisuuden parantamiseksi. Raisiossa on toimivat työturvallisuusorganisaatiot. Lisäksi teemme työsuojelutarkastuksia ja -kierroksia säännöllisesti ja tutkimme jokaisen työtapaturman ohjeistuksemme mukaisesti.

Vastuullisuusohjelman 2016 - 2018 tavoitteiden toteutuminen

TAVOITE	TOTEUMA
---------	---------

TAVOITE	TOTEUMA
Työtapaturmatiheyden jatkuva laskeminen	Tapaturmien määrä laskenut. Vuonna 2018 otettiin käyttöön ennakoivat turvallisuusmittarit ja kehitettiin turvallisuuskulttuuria.
Sairauspoissaolojen jatkuva pieneneminen	Tavoite saavutettu. Henkilöstön keskimääräinen sairauspoissaolomäärä 2,0 % teoreettisesta työajasta vuonna 2018.
Henkilöstötyytyväisyyden parantuminen	Vertailukelpoisia henkilöstötutkimuksen tuloksia ei saatavilla. Viimeisimmässä tutkimuksessa vuonna 2017 työttytyväisyys oli hyvällä tasolla (3,9/5).
Jatkuva henkilöstön kehittyminen ja kehityskeskustelujen kattavuus kohti sadan prosentin tavoitetta	Kehityskeskusteluiden kattavuus 90 %

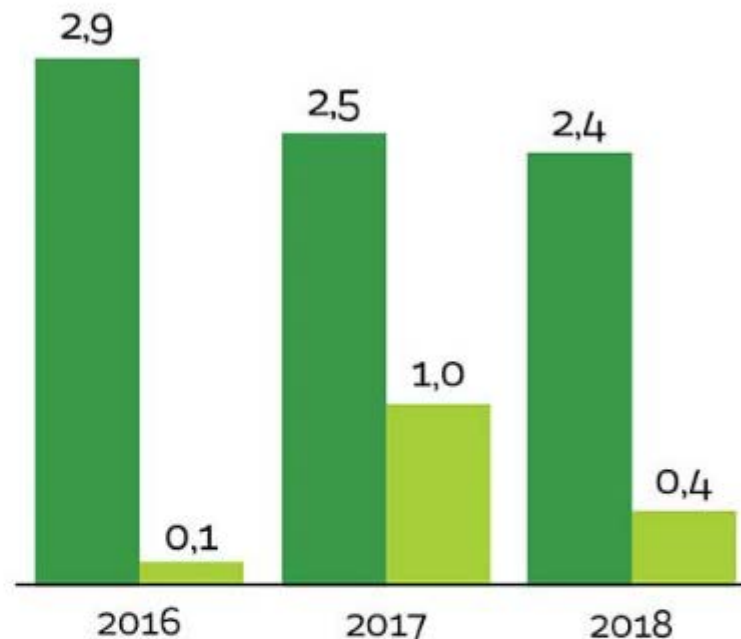
Tapaturmat 2016 - 2018

- Suomi
- Muut maat

*) Tapaturmien laskentatapa muuttui v. 2018. Aiemman tavan mukaan tapaturmia oli 11 kpl v. 2018.

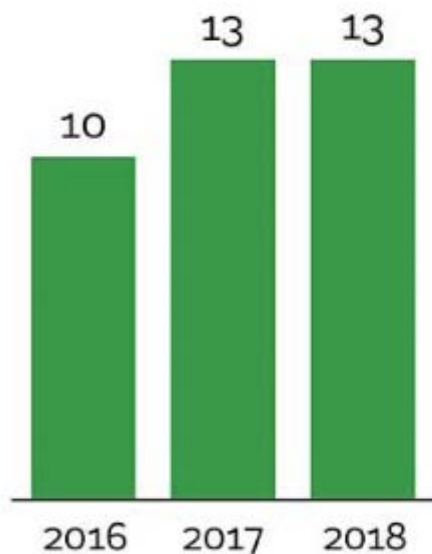
Sairauspoissaolot % teoreettisesta työajasta 2016 - 2018

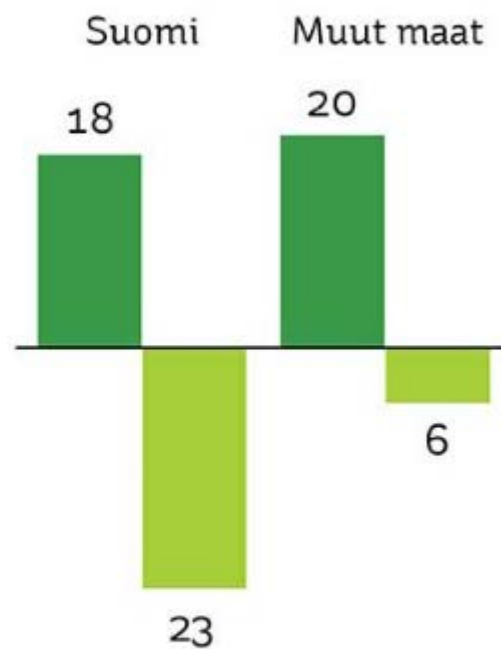
- Suomi
- Muut maat

Henkilöstön keskimääräinen sairauspoissaolomäärä 2,0 % vuonna 2018.

Henkilöstön vaihtuvuus (%)
2016 - 2018

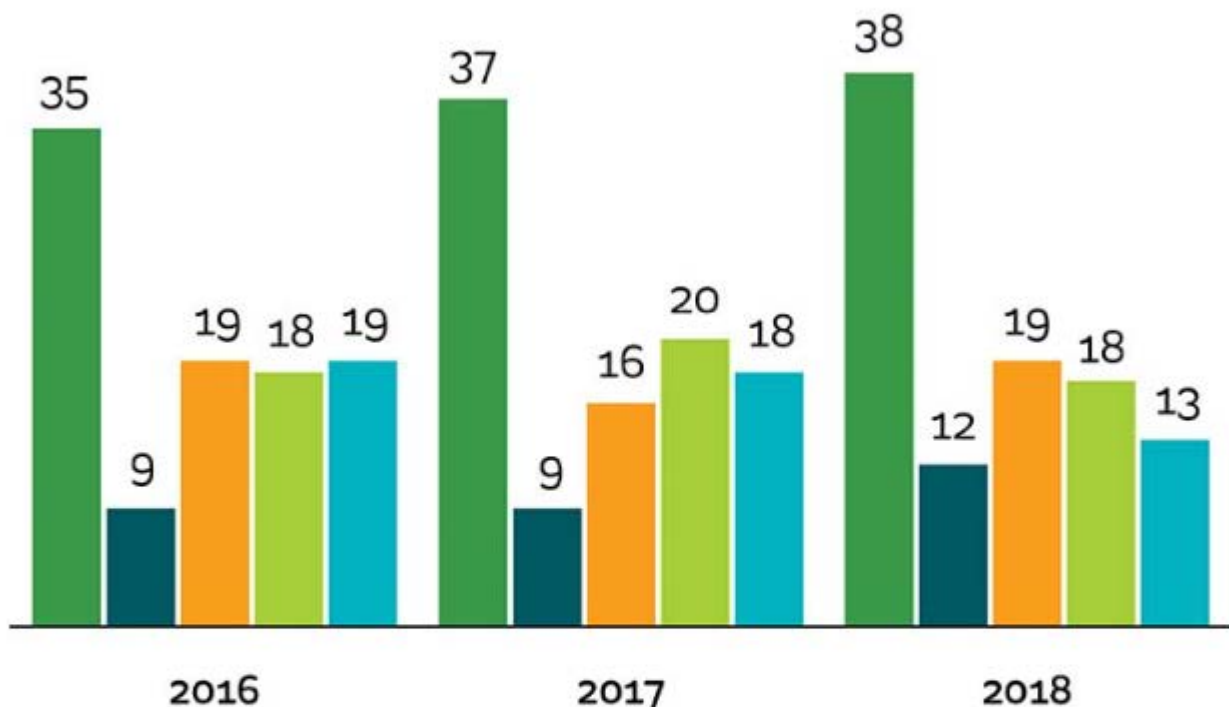

Henkilöstön vaihtuvuus
2018

● Tulleet
● Lähteneet

Henkilöstön työsuhteiden pituudet (%) 2016 - 2018

- Alle 5 v.
- 6-10 v.
- 11-20 v.
- 21-30 v.
- Yli 30 v.

Henkilöstön keskimääräinen työsuhteen
pituus on 14,2 vuotta vuonna 2018.

Raision henkilöstö 2018

Raision pitkän ajan strateginen tavoite on olla houkutteleva työnantaja. Vuonna 2018 loimme pohjaa yhtiön tulevaisuuden menestykselle muun muassa tarkoituksen ja arvojen määrittelyllä sekä uuden strategian ja vastuullisuusohjelman laatimisella.

Keskeistä 2018

- Raisio-konsernin palveluksessa työskenteli vuoden 2018 lopussa 319 henkilöä. Henkilöstömäärä pieneni vuoden 2017 lopusta naudanrehuliiketoiminnan myynnin myötä.
- Raision yleisten toimintaperiaatteiden (Code of Conduct) verkkokoulutuksen oli suorittanut 79 prosenttia henkilöstöstä.

Raisio-konsernin jatkuvien toimintojen palveluksessa työskenteli vuoden 2018 lopussa 319 (399, vertailuluku sisältää lopetettuna toimintona käsiteltävän myydyn naudanrehuliiketoiminnan) henkilöä. Terveelliset elintarvikkeet -yksikössä työskenteli vuoden lopussa 251 (248) henkilöä, Raisioaquassa 20 (17) ja palvelufunktioissa 48 (61) henkilöä. Vuoden 2018 lopussa henkilöstöstä 22 (19) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan yksiköissä. Raision palkat ja palkkiot jatkuvien toimintojen osalta vuonna 2018 olivat 23,1 (24,0) miljoonaa euroa henkilösivukuluineen. Toimitusjohtajan palkan ja jatkuvien toimintojen henkilöstön keskiarvopalkan suhde oli 8:1. Raision naudanrehuliiketoiminnan myynnin myötä 70 henkilöä siirtyi uuden omistajan palvelukseen.

Alkuvuonna uudistettiin konsernin organisaatorakenne ja resurssit suunnattiin tukemaan kasvua. Helmikuussa Suomessa käynnistettiin kilpailukyvyyn ja kannattavuuden turvaamiseksi yhteistoiminta-neuvottelut, joiden kohteena oli 115 henkilöä. Yt-neuvottelut koskivat konsernipalveluita sekä Terveelliset elintarvikkeet -yksikön markkinointia, tuotekehitystä ja taloutta. Yt-neuvotteluissa päädyttiin 20 työtehtävän vähentämiseen. Tehtävien vähentämiset toteutuivat eläköitymisten, vapaaehtoisten järjestelyjen ja irtisanomisten kautta sekä määräaikaisten työsuhteiden päättyessä. Lisäksi Puolassa toiminnan tehostamisen yhteydessä vähennettiin kahdeksan työtehtävää. Uusia rekrytointeja tehtiin muun muassa terveydenhuollon ammattilaisille kohdistettuun markkinointiin.

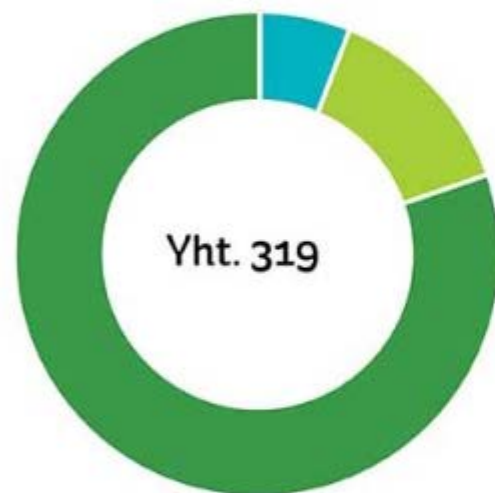
Raisio noudattaa Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) säädöksiä ja toimintamaidensa paikallisia työehtosopimuksia, työhön liittyviä säädöksiä ja lakeja. Raisiossa työehtosopimusten piiriin kuuluu 52 prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstöjohtamista ohjaavat myös sisäiset politiikat ja suunnitelmat esimerkiksi osaamisen kehittämisestä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.

Raision yleiset toimintaperiaatteet ohjaavat jokapäiväistä työtämme ja määrittelevät yhtenäisen toimintatapamme. Yleisten toimintaperiaatteiden verkkokoulutus on saatavilla suomeksi, englanniksi, puolaksi ja venäjäksi. Koulutuksen suorittamista edellytetään koko henkilöstöltä.

Suurimpina riskeinä sosiaalisten ja henkilöstöasioiden osalta Raisio näkee työtaturmat ja osaavan henkilöstön

pysyvyyden ja saatavuuden varmistamisen. Riskejä hallinnoidaan kehittämällä työturvallisuuskulttuuria sekä edistämällä tavoitteellisesti työhyvinvointia ja osaamisen johtamista.

Henkilöstö liiketoiminnoittain 2018

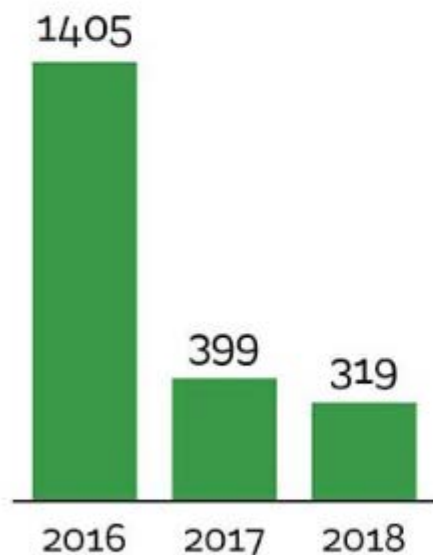
- Terveelliset elintarvikkeet **80 %**
- Raisioaqua **6 %**
- Muut **14 %**

Henkilöstö maittain (%) 2018

- Suomi **78 %**
- Iso-Britannia **7 %**
- Venäjä **7 %**
- Puola **6 %**
- Muut maat **2 %**

Henkilöstömäärän kehitys,
sis. myydyt liiketoiminnot
2016 - 2018

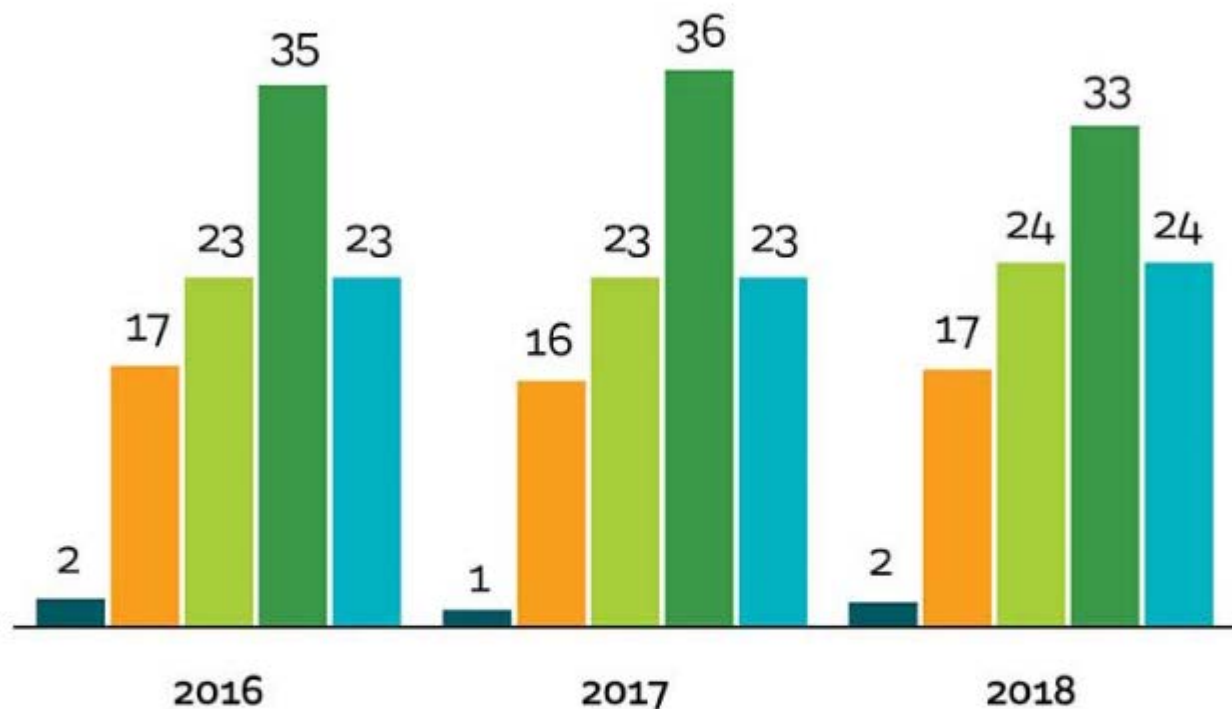
Henkilöstön keski-ikä (v)
2018

Raisiolaisten keski-ikä
on 46,8 vuotta.

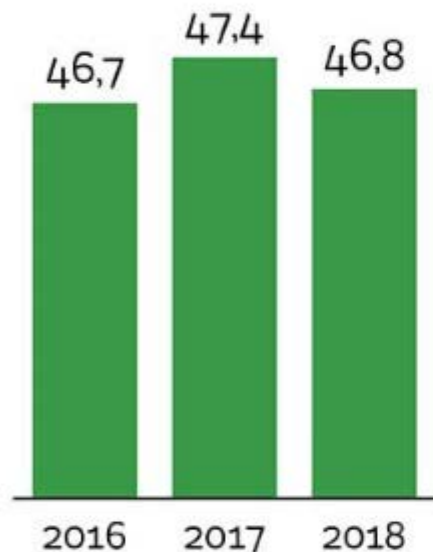
Henkilöstön ikäjakauma (%)

2016 - 2018

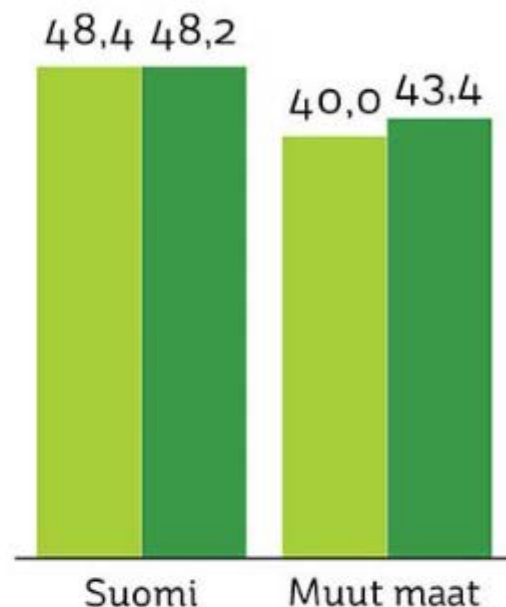

- Alle 26 v.
- 26-35 v.
- 36-45 v.
- 46-55 v.
- 56 v. ja yli

Henkilöstön
keski-ikä kehitys (v)
2016 - 2018

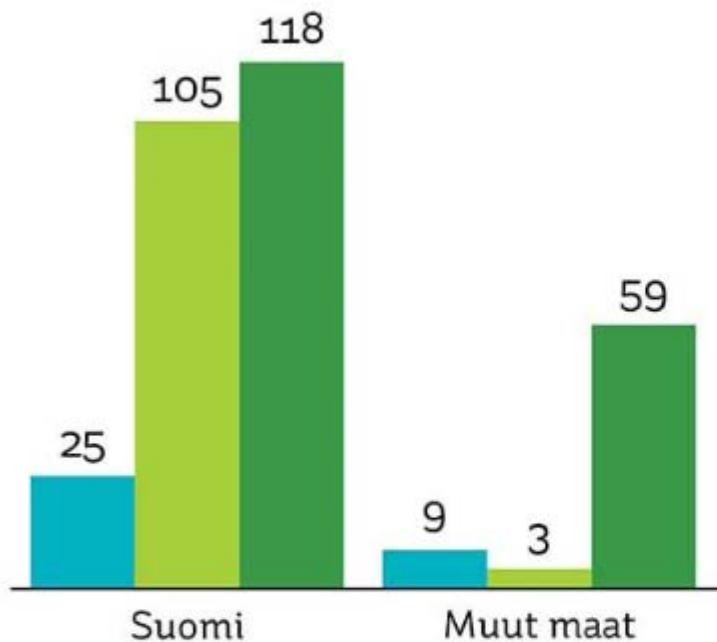
Henkilöstön keski-ikä
sukupuolittain (v)
2018

- Naiset
- Miehet

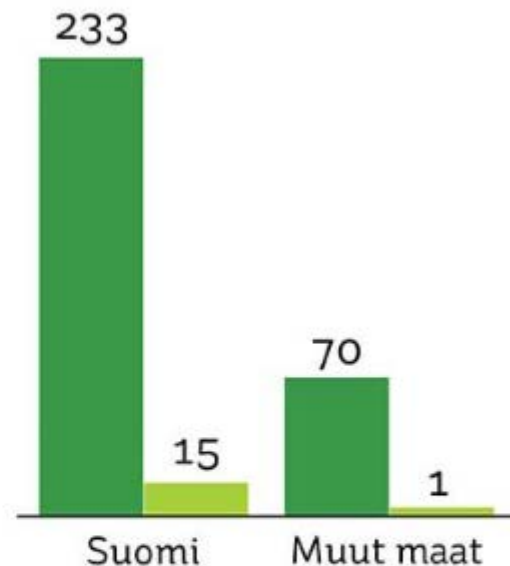
Raisiolaisten naisten
keski-ikä on 46,2 vuotta
ja miesten keski-ikä on
47,3 vuotta.

Henkilöstön koulutustausta 2018

- Peruskoulu/ylioppilas tai vastaava
- Ammatillinen koulutus
- Ylempi tai alempi korkeakoulututkinto

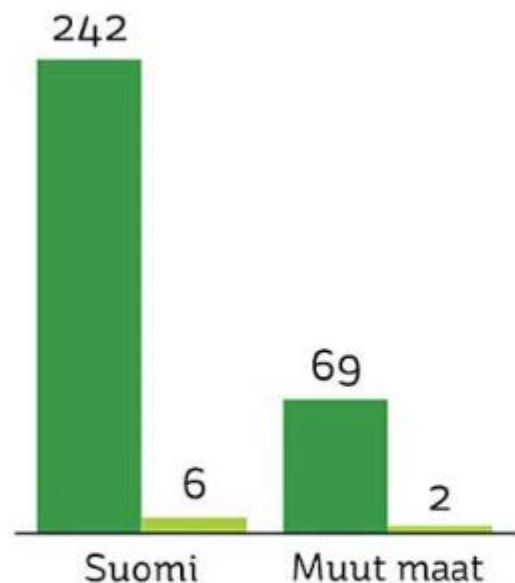
Vakituiset ja määräaikaiset työsuhteet (kpl) 2018

- Vakituiset työsuhteet
- Määräaikaiset työsuhteet

Raision työsuhteista
on vakituisia 95 %
ja 5 % määräaikaisia.

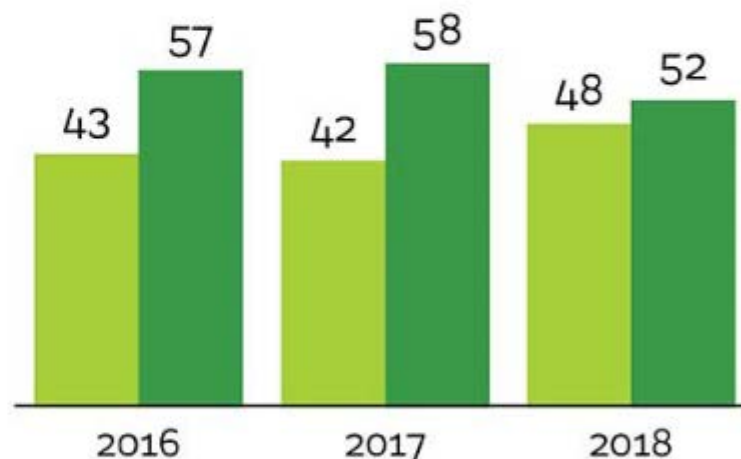
Kokoaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet (kpl) 2018

● Kokoaikaiset työsuhteet
● Osa-aikaiset työsuhteet

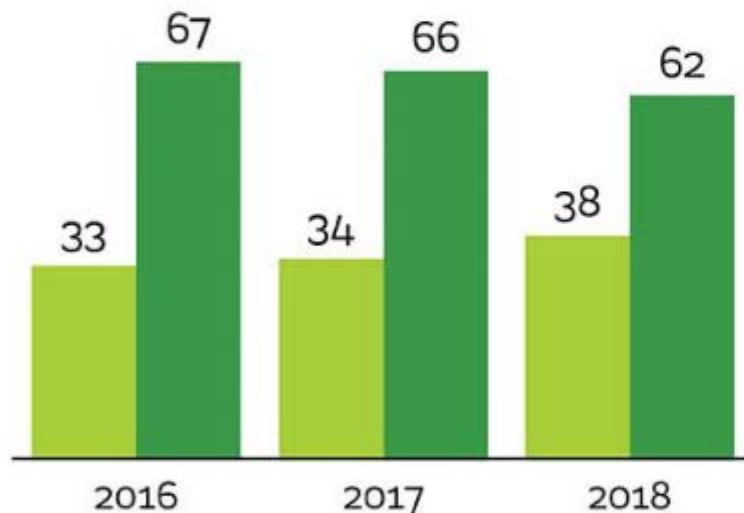
Raision työsuhteista
97,5 % on kokoaikaisia
ja 2,5 % osa-aikaisia.

Henkilöstön sukupuolijakauma (%) 2016 - 2018

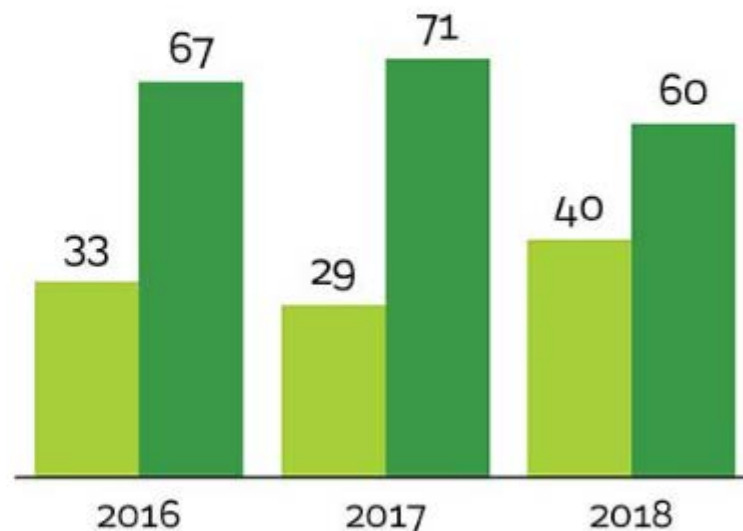
● Naiset
● Miehet

**Esimiesten
sukupuolijakauma (%)**
2016 - 2018

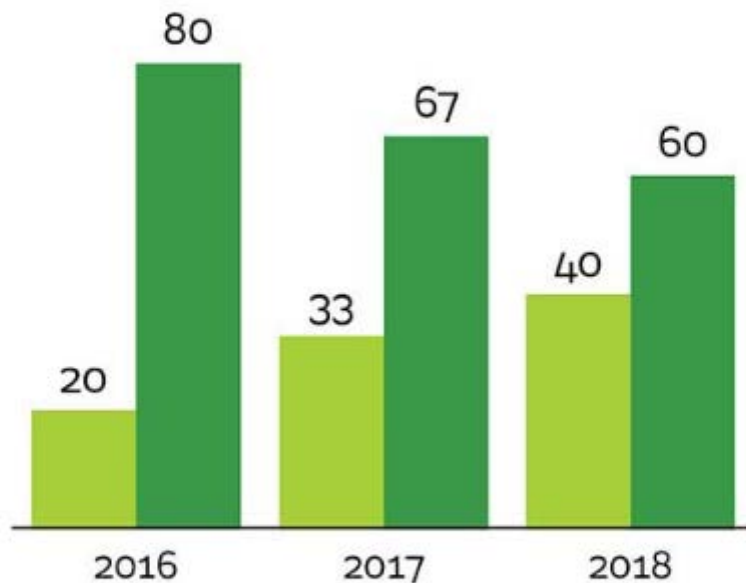
● Naiset
● Miehet

**Johtoryhmän
sukupuolijakauma (%)**
2016 - 2018

● Naiset
● Miehet

Hallituksen sukupuolijakauma (%) 2016 - 2018

- Naiset
- Miehet

Raision uudet arvot ohjaavat kohti tavoitekulttuuria

Rakennamme yhdessä uutta raisiolaisuutta: vuonna 2018 määritelty Raision tarkoitus asettaa meille selkeän suunnan. Raision uudet arvot – rohkeus, reiluus ja innostus – ohjaavat meitä kohti tavoitekulttuuriamme ja toimivat meille arjen pelisääntöinä, joihin voimme peilata valintojamme: toimimmeko rohkeasti, reilusti ja innostavasti? Arvojen mukainen toiminta on edellytys tarkoituksemme ja strategiamme toteuttamiselle.

Arvot luovat pohjan kaikelle tekemisellemme ja ohjaavat päätöksentekoa. Arvotyöskentelyyn osallistui koko Raision henkilöstö. Henkilöstön arvotyöpajoissa keskusteltiin johdon työstämistä luonnoksista ja henkilöstö kiteytti omat tärkeänä pitämänsä arvoehdotukset.

Työpajoista saadun palautteen pohjalta luonnosteltiin Raision arvot, joissa näkyy koko henkilöstön tahtotila. Raision arvoiksi valittiin rohkeus, reiluus ja innostus.

Johtamisen periaatteet tukevat arvojen toteutumista

Arvojen pohjalta määriteltiin johtamisen periaatteet tukemaan arvojenmukaista toimintaa käytännössä. Raision johtamisen periaatteet ovat uudistaja, sillanrakentaja, esimerkillinen, suunnannäyttävä ja onnistumisen mahdollistaja.

Johtamisen periaatteet linjaavat raisiolaisen johtamisen toimintatapoja. Esimiehille järjestetään johtamisen periaatteista koulutusta.

Koko henkilöstö on sitoutunut arvojen mukaiseen toimintaan. Arvojen toteutumista arvioidaan vuosittain muun muassa tavoite- ja kehityskeskusteluissa sekä henkilöstötutkimuksissa.

Raision arvot

Rohkeus

Meillä on kunnianhimoiset tavoitteet ja uskallamme edetä rohkeasti niitä kohti. Haluamme onnistua yhdessä ja kannustamme toisiamme. Tiivis yhteistyö mahdollistaa paremmat tulokset. Uskallamme tarttua tilaisuuksiin, tehdä rohkeita päätöksiä ja oppia kokemuksen kautta. Meillä on vahva ”kyllä hoituu” -asenne.

Reiluus

Toimimme oikeudenmukaisesti ja rehellisesti. Vahvistamme luottamusta avoimella ja johdonmukaisella toiminnalla. Pidämme sen mitä lupaamme. Uskallamme tarttua myös vaikeisiin asioihin ja palaute vie meitä

eteenpäin. Arvostamme toisiamme ja toistemme työtä.

Innostus

Meillä on halu onnistua. Innostumme mahdollisuuksien ja haasteiden edessä. Hyvä työilmapiiri perustuu arvostukseen ja inhimillisyyteen. Hyvä johtaminen, osallistaminen ja sitoutuminen innostavat parempiin saavutuksiin. Iloisemme onnistumisista ja kiitämme hyvin tehdystä työstä.

Taloudellinen vastuu

Raision taloudellisesta katsauksesta löydät konsernin avainluvut ja liikevaihdon sekä tietoa kannattavuudesta, taseesta ja rahoituksesta. Tarkemmat taloudelliset tiedot tilinpäätöksessä.

[Raision taloudellinen katsaus](#)

[Raision tilinpäätös 2018](#)

Taloudellinen hyöty sidosryhmille
2018

RAISION TALOUDELLISEN ARVON JAKAUTUMINEN*
LIIKEVAIHTO **228 M€**

**TAVARAN-
TOIMITTAJAT JA
TUOTANTO**

raaka-aineiden,
energian ja
palveluiden ostot
sekä poistot

130 M€

HENKILÖSTÖ

palkat ja palkkiot

23 M€

OMISTAJAT

osingot

27 M€

INVESTOINNIT

6 M€

**JULKINEN
SEKTORI**

tuloverot

4 M€

**LUOTON-
ANTAJAT**

nettorahoituskulut

1 M€

* Jatkuvat toiminnot

Raportointikausi ja raportoinnin laajuus

Raisio raportoi yritysvastuustaan konsernina ja raportointi kattaa kaikki konsernin jatkuvat toiminnot. Konsernin laskentarajaan kuuluvat emoyhtiö Raisio Oyj, sen tytäryhtiöt sekä näiden omistamat tytäryhtiöt, jotka on lueteltu tilinpäätöksessä. Poikkeukset laskentarajassa mainitaan tunnuslukujen yhteydessä.

Raisio yritysvastuuraportti sisältää konsernin oman toiminnan vaikutukset. Yritysvastuusta raportoidaan kerran vuodessa vuosikatsauksen yhteydessä. Tämä raportti koskee tilikautta 2018. Edellinen Raisio yritysvastuuraportti julkaistiin maaliskuussa 2018.

Raisio-konsernin pääkonttori sijaitsee Raisiossa.

Yhteystiedot

Yritysvastuuraporttia koskevat kysymykset voi lähettää osoitteeseen [communications \(at\) raisio.com](mailto:communications@raisio.com).

GRI-sisältöindeksi

Raision yritys vastuuraportti noudattaa GRI standards -ohjeiston niin kutsuttua core-tasoa. Raportille ei ole tehty ulkoista varmennusta.

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
	Organisaation profiili			
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Raportoinnin laajuus		
102-2	Tärkeimmät brändit, tuotteet, palvelut	Terveelliset elintarvikkeet Benecol Elovena Raisioaqua		
102-3	Pääkonttorin sijainti	Raportoinnin laajuus		
102-4	Maat, joissa merkittävää toimintaa	Liiketoimintakatsaus		
102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Hallinnointi		
102-6	Markkina-alueet	Liiketoimintakatsaus		
102-7	Organisaation ja liiketoiminnan koko	Tilinpäätös		
102-8	Henkilöstön määrä ja profiili	Raision henkilöstö		
102-9	Toimitusketjun kuvaus	Monimuotoinen arvoketju		
102-10	Organisaation ja toimitusketjun merkittävät muutokset	Tilinpäätös		
102-11	Varovaisuusperiaatteet	Riskienhallinta		
102-12	Ulkoiset periaatteet ja aloitteet joihin sitouduttu	Vastuulliset toimintaperiaatteet ja politiikat		

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Jäsenyydet järjestöissä		
	Strategia			
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	Toimitusjohtajan katsaus		x
102-15	Vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Vastuullisuuden johtaminen Monimuotoinen arvoketju		
	Liiketoiminnan eettisyys			
102-16	Arvot, periaatteet, standardit joihin sitouduttu	Vastuulliset toimintaperiaatteet ja politiikat		x
102-17	Toiminnan eettisyyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä neuvonanto	Vastuulliset toimintaperiaatteet ja politiikat		x
	Hallinto			
102-18	Hallintomalli	Hallinnointi Vastuullisuuden johtamismalli		
102-19	Valtuutettu johto	Hallinnointi Vastuullisuuden johtamismalli		
102-20	Yritysvastuun hallinnointi	Vastuullisuuden johtamismalli		
102-21	Sidosryhmien huomioiminen	Jatkuva sidosryhmädialogi		
102-22	Hallituksen kokoonpano	Hallitus		
102-23	Hallituksen puheenjohtaja	Hallitus		

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
102-24	Hallituksen valinta	Selvitys hallinto-ja ohjausjärjestelmästä		
102-25	Hallituksen eturistiriidat	Selvitys hallinto-ja ohjausjärjestelmästä		
102-26	Hallituksen rooli yrityksen tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittämisessä	Selvitys hallinto-ja ohjausjärjestelmästä Vastuullisuuden johtamismalli		
102-27	Hallituksen pätevyyskriteerit	Selvitys hallinto-ja ohjausjärjestelmästä		
102-28	Hallituksen valvonta	Selvitys hallinto-ja ohjausjärjestelmästä		
102-29	Taloudellisten, ympäristö ja sosiaalisten näkökohtien tunnistaminen	Olellisuusarvio		
102-30	Riskienhallinta	Vastuullisuuden johtaminen		
102-31	Taloudellisten, ympäristö ja sosiaalisten näkökohtien katselmus	Vastuullisuuden johtamismalli		
102-33	Epäkohtien kommunikointi	Vastuullisuuden johtamismalli Toimintaperiaatteet ja politiikat		
102-35	Palkitsemispolitiikat	Palkka-ja palkkioselvitys		
102-36	Palkitsemisperusteet	Palkka-ja palkkioselvitys		

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
102-38	Henkilöstön ja toimitusjohtajan vuotuinen palkkojen ja palkkioiden suhdeluku	Henkilöstö		
	Sidosryhmävuorovaikutus			
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Jatkuva sidosryhmädialogi		
102-41	Työehtosopimusten piiriin kuuluvat työntekijät	Henkilöstö		
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Jatkuva sidosryhmädialogi		
102-43	Sidosryhmävuorovaikutukseen käytetty lähestymistapa ja sen tarkoitus	Jatkuva sidosryhmädialogi		
	Olennaiset näkökohdat ja rajaukset			
102-45	Raportin organisatorinen rajaus	Tilinpäätös		
102-46	Selvitys raportin rajausprosessista	Raportoinnin laajuus		
102-47	Luettelo olennaisista näkökohdista	Olennaisuusarvio		
102-48	Merkittävät oikaisut edellisten raporttien tietoihin	Ei oikaisuja.		
102-49	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja rajauksissa	Ei merkittäviä muutoksia laajuudessa ja rajauksissa.	Raisio raportoi toiminnastaan jatkuvien liiketoimintojen osalta.	
102-50	Raportointijakso	Raportoinnin laajuus		

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
102-51	Edellisen raportin päiväys	Raportoinnin laajuus		
102-52	Raportin julkaisutiheys	Raportoinnin laajuus		
102-53	Raportin yhteystiedot	Raportoinnin laajuus		
102-54	GRI-standardin mukainen raportointi	GRI-sisältöindeksi		
102-55	GRI-sisältövertailu	GRI-sisältöindeksi		
102-56	Raportin ulkoinen varmennus	GRI-sisältöindeksi		
	Taloudellinen vastuu			
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Taloudellinen vastuu		
204-1	Ostot paikallisilta toimittajilta	Kestävä ruokaketju	Raportoimme viljaostot kotimaisilta viljelijöiltä.	
205-2	Korruption vastaiset toimet	Tilinpäätös		x
	Ympäristövastuu			
301-1	Raaka-aineet	Kestävä ruokaketju	Raportoimme tuotteiden raaka-aineet.	x
302-1	Organisaation oma energian kulutus	Raision ympäristövaikutukset		x
302-3	Energiatehokkuus	Raision ympäristövaikutukset		
302-4	Energiankulutuksen väheneminen	Raision ympäristövaikutukset		x
303-1	Veden kulutus	Raision ympäristövaikutukset		x

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
304-1	Toimipaikat suojelluilla alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä	Ympäristövastuu		x
305-1	Suorat päästöt	Raision ympäristövaikutukset		x
305-2	Epäsuorat päästöt	Raision ympäristövaikutukset		x
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	Raision ympäristövaikutukset		x
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Raision ympäristövaikutukset		x
306-1	Jätevedet	Raision ympäristövaikutukset		x
306-2	Jätteet	Raision ympäristövaikutukset		
307-1	Sakot ja muut sanktiot ympäristömääräysten rikkomisesta	Ympäristövastuu		x
	Sosiaalinen vastuu			
401-1	Rekrytointi ja vaihtuvuus	Raision henkilöstö		x
403-2	Työtapaturmat, sairauspoissaolot	Työturvallisuus ja -hyvinvointi Raision henkilöstö	Tietoa ei ole raportoitu sukupuolen mukaan.	x
404-3	Kehityskeskusteluprosessien kattavuus	Raision henkilöstö		
405-1	Monimuotoisuus ja tasa-arvoiset mahdollisuudet	Raision henkilöstö	Palkkoja ei ole raportoitu sukupuolen mukaan	x

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI	LISÄTIEDOT	UN GLOBAL COMPACT
	Elintarvikealan vastuullisuus			
FP1	Vastuullisen hankinnan periaatteiden noudattaminen	Kestävä ruokaketju		x
FP2	Sertifioitujen raaka-aineiden osuus	Kestävä ruokaketju	Raportoimme vastuullisuussertifioitujen raaka-aineiden käytöstä.	x
FP5	Sertifioiduissa tuotantolaitoksissa valmistettujen tuotteiden osuus	Tuoteturvallisuus		

Hallinnointi

Raisio Oyj noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Raisiolla oli vuoden 2018 lopussa 36 448 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Ulkomaalaisomistus oli vuoden 2018 lopussa 23,4 prosenttia.

Yhtiökokous on ylin yhtiön asioista päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous kokoontuu vuosittain huhtikuun loppuun mennessä päättämään sille kuuluvista asioista.

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä, joiden toimikausi alkaa valinnan tehneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy lähinnä seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

- Hallituksen vastuulle kuuluvien palkitsemis- ja nimitysasioiden valmistelun tehostamiseksi hallitus on asettanut palkitsemisvaliokunnan.
- Hallituksen vastuulle kuuluvien taloudellista raportointia ja valvontaa koskevien asioiden valmistelun tehostamiseksi hallitus on asettanut tarkastusvaliokunnan.

Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 15 ja enintään 25 jäsentä, joiden toimikausi alkaa valinnan tekevästä yhtiökokouksesta ja päättyy kolmannen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kolmannes jäsenistä on erovuorossa vuosittain.

- Hallintoneuvosto on asettanut nimitystyöryhmän valmistelemaan hallituksen jäsenten nimitys- ja palkitsemisasiota.

Raisio Oyj:n toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä sen asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Konsernin johtoryhmä koordinoi konsernin eri toimintoja ja määrittelee koko konsernia koskevat tavoitteet, toimintapolitiikat ja prosessit. Johtoryhmä valmistelee konsernistrategiaa ja valvoo sen toteutumista sekä valmistelee toimitusjohtajan apuna hallitukselle päätösehdotukset asioissa, jotka koskevat koko konsernia.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta, sisäinen tarkastus ja sisäpiirihallinto

- Raision sisäisen valvonnan perustan muodostavat konsernin arvot ja ohjeistukset.
- Riskienhallinta on määritelty toiminnaksi, jonka tavoitteena on tunnistaa ja arvioida merkittävät ulkoiset ja sisäiset epävarmuustekijät, jotka voivat uhata strategian toteuttamista ja tavoitteiden saavuttamista.
- Pääsääntöisesti sisäisen tarkastuksen tehtävät on Raisiossa katsottu tarkoituksenmukaiseksi sisällyttää konsernin taloushallinnolle ja liiketoimintojen controllereille, jotka raportoivat konsernin talousjohtajalle riskienhallintaan sekä sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen liittyvissä asioissa.

- Raision sisäpiirihallinto on järjestetty Nasdaq Helsinki Oy:n (Helsingin pörssi) sisäpiiriohjeen (2018) mukaisesti.
- Raisiossa on käytössä menettely ja kommunikaatiokanava, jolla konsernin palveluksessa oleva henkilö voi ilmoittaa häntä askarruttavista epäkohdista tai tekemistään huomioista riippumattoman kanavan kautta ja ni halutessaan myös nimettömänä.

Yhtiökokous

Tilintarkastajat

Hallitus

Palkitsemisvaliokunta
Tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvosto

Nimitystyöryhmä

Toimitusjohtaja

Konsernin johtoryhmä

Sisäinen valvonta, riskienhallinta,
sisäinen tarkastus, sisäpiirihallinto

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Raisio Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 19. maaliskuuta 2019 alkaen kello 14.00 Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa, osoite Messukentänkatu 9-13, 20210 Turku.

Ilmoittautuminen

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka viimeistään 7. maaliskuuta 2019 on merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan yhtiölle viimeistään tiistaina 12. maaliskuuta 2019 kello 15.00, joko:

- Raisio Oyj:n verkkosivujen kautta <https://www.raisio.com/fi/yhtiokokouspalvelu>;
- sähköpostitse osoitteella osakaspalvelu(at)raisio.com;
- puhelimitse numeroon 050 386 4350 (ma- pe kello 9.00 - 15.00) tai
- kirjeitse osoitteella Raisio Oyj, Osakeasiat, PL 101, 21201 Raisio.

Ilmoittautumisen yhteydessä tulee ilmoittaa osakkeenomistajan nimi, henkilö- tai Y-tunnus, osoite ja puhelinnumero, mahdollisen avustajan nimi sekä se, käyttääkö osakkeenomistaja asiamiestä ja tämän nimi ja henkilötunnus.

Osinko

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 0,16 euroa kanta- ja vaihto-osakkeilta. Osinko sisältää lisäosinkoa 0,04 euroa jokaiselta kanta- ja vaihto-osakkeelta. Osinko maksetaan 3.4.2019 osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 21.3.2019 on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään omistajaluetteloon.

Osoitteenmuutos

Raision osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan osoitteenmuutoksista siihen pankkiin, jossa heillä on arvo-osuustili.

Tulosjulkistukset 2019

JULKAISU	JULKISTUSPÄIVÄ
Osavuositiedot tammi-maaliskuu 2019	Keskiviikko 8.5.2019
Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuu 2019	Keskiviikko 7.8.2019
Osavuositiedot tammi-syyskuu 2019	Keskiviikko 6.11.2019

Taloudellinen informaatio

Raisio julkaisee osavuositarkastukset, puolivuositarkastuksen, tilinpäätöstiedotteen, vuosikatsauksen, yritysraportin sekä pörssi- ja lehdistötiedotteet suomeksi ja englanniksi. Raisio julkistaa vuosikatsauksensa aikaisempien vuosien tapaan verkkoversiona. Yritysraportti on osa Raision vuosikatsausta.

Taloudelliset raportit ja tiedotteet ovat saatavissa yhtiön [verkkosivuilla](#).

Tiedotteiden tilaus

Raision tiedotteet voi tilata omaan sähköpostiinsa linkillä: <https://www.raisio.com/fi/tiedotteiden-tilaus>

Hallitus 31.12.2018

Puheenjohtaja

Ilkka Mäkelä

Syntymävuosi: 1957

Kotipaikka: Punkalaidun, Suomi

Koulutus: Koneinsinööri, eMBA

Keskeinen työkokemus: Saarioinen Oy: toimitusjohtaja 2007-2016, Artekno Oy: hallituksen puheenjohtaja 2011-2016, Saarioinen Eesti Ou: hallituksen puheenjohtaja 2007-2016, Saarioisten Säilyke Oy: toimitusjohtaja 1997-2006, tehtaanjohtaja 1992-1997, Saarioinen Oy: tuotantopäällikkö 1985-1992, Nokia Kaapeli: tuotantoinsinööri 1981-1985

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2017, puheenjohtaja 21.3.2018 alkaen

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Eräkontti Oy: hallituksen puheenjohtaja, D.J. Wadenin rahasto: hallituksen jäsen, 4H-säätiö sr: hallituksen puheenjohtaja, Kalaneuvos Oy: hallituksen puheenjohtaja, Keskuskauppakamari: kauppatapalautakunnan jäsen, Suomen Metsästäjäliitto: varapuheenjohtaja, Työttömyysvakuutusrahasto: hallintoneuvoston jäsen, Sallila Energia Oy: hallintoneuvoston jäsen

Osallistuminen kokouksiin: hallitus 19/19, palkitsemisvaliokunta 3/3, tarkastusvaliokunta 6/6

Omistus Raisiossa: sarja V 15 544 kpl*

Varapuheenjohtaja

Kari Kauniskangas

Syntymävuosi: 1962

Kotipaikka: Helsinki, Suomi

Koulutus: KTM

Keskeinen työkokemus: Fiskars Oyj Abp: toimitusjohtaja 2008 - 2017, Amer Sports Oyj Abp: Talvi- ja Ulkoiluliiketoimintayksikön vetäjä 2007, Konsernin myynti- ja jakelujohtaja 2004 - 2007, Amer Sports Europe GmbH: toimitusjohtaja 1999 - 2004

Hallituksen jäsenyys: jäsen ja varapuheenjohtaja 21.3.2018 lähtien

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Royal Design Group Holding AB: hallituksen

jäsen, O.Mustad & Son A.S.: hallituksen puheenjohtaja, Veho Oy Ab: hallituksen jäsen, L-Fashion Group Oy: hallituksen jäsen, Antti Ahlström Perilliset Oy: hallituksen jäsen

Osallistuminen kokouksiin: hallitus 15/15, tarkastusvaliokunta 4/4

Omistus Raisiossa: sarja V 1 969 kpl

Erkki Haavisto

Maanviljelijä

Syntymävuosi: 1968

Kotipaikka: Raisio, Suomi

Koulutus: MMM, agronomi

Keskeinen työkokemus: maa- ja metsätalousyrittäjä vuodesta 1993

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2004

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Metsänhoitoyhdistys Lounametsä: hallituksen varapuheenjohtaja, Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö: hallituksen jäsen, Salaojituksen Tukisäätiö s.r.: hallituksen varapuheenjohtaja, Turun Seudun Osuuspankki: hallituksen jäsen, Turun Yliopisto: neuvottelukunnan jäsen

Osallistuminen kokouksiin: hallitus 19/19, palkitsemisvaliokunta 6/6

Omistus Raisiossa: sarja K 364 940 kpl ja sarja V 148 653 kpl

Leena Niemistö

Hallituksen varapuheenjohtaja, Pihlajalinna Oyj

Syntymävuosi: 1963

Kotipaikka: Helsinki, Suomi

Koulutus: LT, fysiatrian erikoislääkäri

Keskeinen työkokemus: Pihlajalinna Oyj: varatoimitusjohtaja, lääkärikeskukset ja erikoissairaanhoidon -segmentin johtaja 2013-2016, vanhempi neuvonantaja 2016-2017, Dextra Oy: toimitusjohtaja 2003-2016, Orton Oy: fysiatrian erikoislääkäri 1997-2004

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2017

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Stockmann Oyj: hallituksen varapuheenjohtaja ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen, Pihlajalinna Oyj: hallituksen varapuheenjohtaja ja tarkastusvaliokunnan jäsen, Elisa Oyj: hallituksen jäsen ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen, Suomen Messut Osuuskunta: hallituksen jäsen, Suomen Kansallisooppera ja -baletti sr: hallituksen puheenjohtaja, Oopperan ja baletin tukisäätiö sr: hallituksen puheenjohtaja, Henna ja Pertti Niemistön Kuvataidesäätiö Ars Fennica sr: hallituksen varapuheenjohtaja ja palkintolautakunnan puheenjohtaja, Maanpuolustuskurssiyhdistys ry: hallituksen jäsen, Suomen Kulttuurirahasto sr: hallintoneuvoston jäsen, Suomen Lääketieteen säätiö sr: neuvottelukunnan jäsen, Partiosäätiö

- Scoutstiftelsen sr: neuvottelukunnan jäsen, Ortopedian ja Traumatologian tutkimussäätiö sr: hallintoneuvoston jäsen

Osallistuminen kokouksiin: hallitus 19/19, tarkastusvaliokunta 5/6

Omistus Raisiossa: sarja V 3 574 kpl

Ann-Christine Sundell

Senior Advisor

Syntymävuosi: 1964

Kotipaikka: Parainen, Suomi

Koulutus: Filosofian maisteri

Keskeinen työkokemus: PerkinElmer Oy: johtaja, Strategic Business Enterprise (SBE) Genetic Screening 2000-2010, segmenttijohtaja, myynti- ja markkinointijohtaja 1999-2000, markkinointijohtaja 1999, tuoteryhmäjohtaja 1996-1998

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2015

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Revenio Group Oyj: hallituksen jäsen, Medix Biochemica Group Oy: hallituksen puheenjohtaja, Serres Oy: hallituksen puheenjohtaja, Ledil Oy: hallituksen jäsen, Ledil Group Oy: hallituksen jäsen, Immunovia Ab (Ruotsi): hallituksen jäsen ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja, Blueprint Genetics Oy: hallituksen jäsen, Biocartis Group NV (Belgia): hallituksen jäsen ja palkitsemisvaliokunnan jäsen

Osallistuminen kokouksiin: hallitus 19/19, palkitsemisvaliokunta 6/6

Omistus Raisiossa: sarja V 6 343 kpl

Hallintoneuvosto 31.12.2018

JÄSEN	AMMATTI	KOTIPAIKKA (SUOMI)	JÄSEN VUODESTA	TOIMIKAUSI PÄÄTTY, V
Paavo Myllymäki, <i>puheenjohtaja</i> , s.1958	Toiminnanjohtaja, maanviljelijä	Mynämäki	1998	2020
Holger Falck, <i>varapuheenjohtaja</i> , s.1957	Agronomi, maanviljelijä	Helsinki	2006	2021
Henrik Brotherus, s.1981	Tradenomi	Hausjärvi	2017	2020
Mårten Forss, s.1955	Ekonomi, maatalousyrittäjä	Kemiönsaari	2015	2018
Timo Himberg, henkilöstön edustaja s.1969	Logistiikka-assistentti	Raisio	21.3.2018	2021
John Holmberg, s. 1964	Agrologi, maatalousyrittäjä	Raasepori	2016	2019
Mikael Holmberg, s.1961	Agrologi, maanviljelijä	Parainen	2012	2021
Kimmo Inovaara, s.1968	Agrologi, maanviljelijä	Hämeenlinna	21.3.2018	2021
Heikki Keisari, s. 1959	Agrologi, maanviljelijä	Harjavalta	2006	2021
Markku Kiljala, s.1971	Maanviljelijä, maaseutuyrittäjä	Reisjärvi	2012	2021
Timo Könttä, s.1968	Merkonomi, kauppias	Masku	2011	2020
Linda Langh, s. 1983	Varatuomari, toimitusjohtaja, maanviljelysteknikko	Kaarina	2016	2019
Tuomas Levomäki, s.1971	Maat. ja metsät.yo, maatalousyrittäjä	Loimaa	2015	2018
Juha Marttila, s.1967	MMT, maanviljelijä	Simo	2013	2020

JÄSEN	AMMATTI	KOTIPAikka (SUOMI)	JÄSEN VUODESTA	TOIMIKAUSI PÄÄTTY, V
Ilkka Mattila, s.1962	Maatalousyrittäjä, toimitusjohtaja	Pori	2017	2020
Jukka Niittyöja, s. 1966	Toimitusjohtaja, maanviljelijä	Ylöjärvi	2016	2019
Yrjö Ojaniemi, s.1959	Toiminnanjohtaja	Lapua	2002	2020
Olli-Pekka Saario, s.1957	Kauppaneuvos	Turku	2017	2020
Juha Salonen, s.1973	Toimitusjohtaja	Kaarina	2010	2019
Jari Sankari, henkilöstön edustaja, s.1957	Tekninen päällikkö	Kaarina	2007	2018
Matti Seitsonen, s. 1975	Maatalousyrittäjä	Kouvola	2016	2019
Urban Silén, s.1959	Agrologi, maanviljelijä	Salo	2003	2019
Mervi Soupas, s.1968	KTM, maanviljelijä	Sauvo	2013	2019
Tuomas Virsiheimo, henkilöstön edustaja, s. 1972	Jauhomylläri	Lempäälä	1.12.2018	2021
Tapio Ylitalo, s.1955	Maanviljelijä	Turku	2006	2021

Konsernin johtoryhmä 31.12.2018

Pekka Kuusniemi

Syntymävuosi: 1968

Kotipaikka: Raisio, Suomi

Koulutus: Kauppatieteiden maisteri

Tehtävä Raisiossa: Toimitusjohtaja, Raisio Oyj

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2017-, Hansa Armaturen GmbH, Saksa 2014-2017: toimitusjohtaja, Oras Group: konsernin toimitusjohtaja 2008-2017, myynti- ja markkinointijohtaja 2006-2007, markkinointijohtaja 2002-2006, Tunturi Oy Ltd 1998 - 2001, R.J. Reynolds Finland Oy 1996 - 1998, Suomen Unilever Oy Lever 1994-1996

Johtoryhmän jäsenyys: Jäsen vuodesta 2017

Keskeisimmät luottamustehtävät: Elintarviketeollisuusliitto ry:n hallituksen jäsen, Turun kauppakamarin hallituksen jäsen, Rettig ICC Oy Ab:n hallituksen jäsen, Työeläkeyhtiö Varman hallintoneuvoston jäsen, Meripuolustussäätiön hallintoneuvoston jäsen

Omistus Raisiossa: sarja V 30 000 kpl*

Iiro Wester

Syntymävuosi: 1963

Kotipaikka: Espoo, Suomi

Tehtävä Raisiossa: Terveelliset elintarvikkeet -yksikön kaupallinen johtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2018-, Saarioinen Oy 2017 - 2018: Executive Vice President, Customer Experience and New Markets; Valio Oy 2014 - 2016: Executive Vice President, Sales; Valio Sverige Ab 2012 - 2014: Managing Director; Posti/Itella 2006 - 2012: markkinointitehtäviä, Cloetta Fazer Ab 1999 - 2006: markkinointitehtäviä, Fazer Suklaa Oy 1997 - 1999: markkinointitehtäviä

Johtoryhmän jäsenyys: Jäsen 1.9.2018 alkaen

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Omistus Raisiossa: sarja V 6000 kpl*

Jukka Heinänen

Syntymävuosi: 1972

Kotipaikka: Espoo, Suomi

Koulutus: Diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri

Tehtävä Raisiossa: Johtaja, operaatiot

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2017-, Teknos Group Oy 2011-2016: toimitusjohtaja ja 2007-2016: tuotanto- ja logistiikkajohtaja, Huhtamaki Oyj 2005-2006: tehdaspäällikkö

Johtoryhmän jäsenyys: Jäsen vuodesta 2017

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Omistus Raisiossa: sarja V 5000 kpl*

Sari Koivulehto-Mäkitalo

Syntymävuosi: 1974

Kotipaikka: Masku, Suomi

Koulutus: oikeustieteen kandidaatti, varatuomari

Tehtävä Raisiossa: lakiasiaintohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2006-, Schering Oy 2001-2006: lakimies, Konecranes

Oyj 2000-2001: lakimies

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2013

Keskeisimmät luottamustehtävät: Turun kauppakamari: lakivaliokunnan jäsen

Omistus Raisiossa: sarja V 31 959 kpl*

Merja Lumme

Syntymävuosi: 1961

Kotipaikka: Masku, Suomi

Koulutus: Insinööri, eMBA

Tehtävä Raisiossa: Henkilöstöjohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2003-, PerkinElmer/Wallac Oy: 1992-2003:

laadunhallinnan, henkilöstöhallinnon ja henkilöstöjohtamisen tehtävät, Aimo Virtanen Oy

1991-1992, Saloplast Oy 1988-1992: laadunhallinnan tehtävät

Johtoryhmän jäsenyys: Jäsen vuodesta 2003

Keskeisimmät luottamustehtävät: Turun Aikuiskoulutussäätiön valtuuskunta: jäsen, Turun

kauppakamari: koulutus- ja työvoimavaliokunnan jäsen

Omistus Raisiossa: sarja V 147 343 kpl*

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2018

RAISIO OYJ

Palkka- ja palkkioselvitys 2018

RAISIO OYJ

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2018

RAISIO OYJ

Yhteystiedot

Raisio Oyj

Pääkonttori

Postiosoite: PL 101, 21201 Raisio

Katuosoite: Raisionkaari 55, 21200 Raisio

Puh. 02-443 2111

Sähköposti: communications@raisio.com

Y-tunnus: 0664032-4

Käyttöehdot

Raisio Oyj (sekä kaikki sen suorasti ja epäsuorasti omistamat tytäryhtiöt ja sisaryhtiöt) ylläpitävät tätä verkkosivustoa palveluna asiakkailleen, sijoittajilleen ja muille sidosryhmilleen. **LUE NÄMÄ KÄYTTÖEHDOT HUOLELLISESTI ENNEN SIVUSTON KÄYTTÄMISTÄ.**

Käyttämällä Raision verkkosivustoa hyväksyt seuraavat ehdot. Jos et hyväksy kaikkia ehtoja, älä käytä sivustoa.

SISÄLLÖN PAIKKANSAPITÄVYYS

Tällä sivustolla annetut tiedot ja asiakirjat annetaan käyttäjien käyttöön "sellaisenaan" ilman minkäänlaista nimenomaisesti ilmaistua tai oletettua takuuta tai mitään kaupankäynnin kohteeksi soveltuvuutta, tiettyyn tarkoitukseen soveltuvuutta tai oikeuksien loukkaamattomuutta koskevaa takuuta. Raisio tekee kaiken kohtuullisesti oletettavan voidakseen tarjota sivustollaan tarkkoja ja ajantasaisia tietoja, mutta se ei kuitenkaan takaa millään tavalla tietojen todenperäisyyttä tai täydellisyyttä. Raisio voi ajoittain lisätä, muuttaa, parantaa tai päivittää sivustolla olevia tietoja ilman erillistä ilmoitusta. Raisio ei ota mitään vastuuta mistään sivuston sisällön virheistä tai mistään pois jätetyistä tiedoista. Raisio ei takaa, että verkkosivusto tai sitä ylläpitävät palvelimet eivät sisällä mitään viruksia tai muita haitallisia elementtejä.

RAJOITETTU KÄYTTÖOIKEUS JA TEKIJÄNOIKEUDET

Raisio antaa sivuston käyttäjälle oikeuden tarkastella, kopioida, ladata ja tulostaa sivustolla olevia asiakirjoja seuraavin rajoituksin:

asiakirjoja saa käyttää vain henkilökohtaisiin, muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin tiedonhaun yhteydessä, eikä asiakirjoja saa muokata.

Seuraavan tekijänoikeus- ja käyttöoikeusilmoituksen on näyttävä kaikissa asiakirjoissa: "Copyright © 1997-2016 Raisio Oyj Kaikki oikeudet pidätetään."

TAVARAMERKIT

Raision tavaramerkkejä käytetään Raision tuotteiden ja palveluiden tunnistamiseen osoittamaan, kenen tuottamia kyseiset tuotteet ja palvelut ovat. Raision tavaramerkkejä saa käyttää rehellisesti markkinointi- ja mainosmateriaaleissa sekä viitattaessa Raision tuotteisiin ja palveluihin (esimerkiksi lehtiartikkelissa) ilman Raision lupaa sillä edellytyksellä, että tavaramerkkejä käytetään normaalien tavaramerkkien käyttötapojen mukaisesti ja niiden omistaja ilmoitetaan selkeästi. Jos tavaramerkkejä halutaan käyttää jossakin muussa yhteydessä tai muulla tavalla, siihen on hankittava Raision suostumus. Jos käyttäjä ei ole varma, tarvitaanko tiettyyn käyttöön Raision lupaa vai ei, käyttäjän tulee tarkistaa asia Raisiolta.

LINKIT KOLMANSIEN OSAPUOLIIEN SIVUSTOILLE

Tällä sivustolla voi olla linkkejä tai viittauksia muihin verkkosivustoihin, joita Raisio ei hallinnoi. Raisio ei kanno minkäänlaista vastuuta tällaisten linkitettyjen sivustojen sisällöstä tai mistään tällaisilla linkitetyillä sivustoilla olevista linkeistä. Tällaiset linkit on tarkoitettu vain käyttäjien avuksi eivätkä ne tarkoita sitä, että Raisio tukisi millään tavalla linkitetyn sivuston sisältöä tai palveluntarjoajaa. Raisio ei ole missään tilanteessa vastuussa tälle sivustolle linkitettyjen kolmansien osapuolten sivustojen sisällöstä tai kyseisten kolmansien osapuolten toimista.

MATERIAALIEN TOIMITTAMINEN

Raisiolle ei tule lähettää tämän sivuston kautta mitään luottamuksellista tai omistusoikeuksien alaista tietoa. Käyttäjän tulee huomioida, että kaikkia sivuston kautta Raisiolle lähetettyä materiaalia käsitellään ei-luottamuksellisina. Jos käyttäjä lähettää Raisiolle tietoja tai materiaalia tämän sivuston kautta, käyttäjä antaa Raisiolle rajoittamattoman ja peruuttamattoman oikeuden käyttää, kopioida, näyttää, suorittaa, muuntaa, siirtää ja jaella kyseisiä tietoja tai materiaalia sekä vapaan oikeuden käyttää mitä tahansa missä tahansa tarkoituksessa lähetettyjä ideoita, konsepteja, tietotaitoa tai tekniikoita. Raisio ei kuitenkaan julkaise lähettäneen käyttäjän nimeä tai muutoin julkaise sitä tietoa, että käyttäjä on lähettänyt Raisiolle sivuston kautta tietoja tai materiaalia, ellei: (a) Raisio saa käyttäjältä oikeutta käyttäjän nimen käyttöön; (b) Raisio ilmoita ensin käyttäjälle, että tämän sivuston tiettyyn osaan lähetetyt tiedot tai materiaali julkaistaan tai niitä käytetään muutoin käyttäjän nimen yhteydessä tai (c) laki edellyttää Raisiota julkaisemaan käyttäjän nimen.

Tämän sivuston kautta ei ole minkäänlaista mahdollisuutta tehdä varsinaista liiketoimintaa Raision kanssa, joten näitä käyttöoikeusehtoja lukuun ottamatta mitään sivustolla tehtyjä toimia ei voida pitää minkäänlaisena sopimuksena Raision ja sivuston käyttäjän välillä.

VASTUUVAPAUSLAUSEKE

Käyttäjä käyttää tätä sivustoa omalla riskillään. Raisio, sen tavarantoimittajat tai mikään muu kolmas osapuoli, joka on osallistunut tämän verkkosivuston sisällön luomiseen, tuottamiseen tai toimittamiseen, ei ole missään olosuhteissa minkään lainsäädännön nojalla vastuussa käyttäjälle tai kenellekään muulle osapuolelle koituneista välittömistä vahingoista, välillisistä vahingoista, erikoisvahingoista, seuraamuksen luonteisista korvauksista, oheisvahinkojen korvauksista, liitännäisvahingoista tai välillisistä vahingoista, jotka johtuvat tämän sivuston käytöstä.

Verkkosivustoilla oleva tieto saattaa sisältää esimerkiksi viruksia tai ohjelmavirheitä. Raisio ei ole vastuussa mistään lähettämiensä tai vastaanottamiensa tietojen luvattomasta muuttamisesta, viruksista, ohjelmavirheistä eikä mistään niiden seurauksista.

SOVELLETTAVA LAKI JA ERIMIELISYYDET

Näitä käyttöehtoja hallinnoidaan ja tulkitaan Suomen lain mukaisesti. Kaikki näistä käyttöehdoista tai tämän sivuston käytöstä johtuvat erimielisyydet ratkaistaan suomalaisissa tuomioistuimissa, joiden tuomiovallan käyttäjä hyväksyy näiden käyttöehtojen noudattamiseen sitoutuessaan.